

EL POU DE LA GALLINA

Núm. 384

elpou.cat | 4€ | març 2022

REVISTA MANRESANA
D'INFORMACIÓ I OPINIÓ

L'entrevista a
Francesc Serra,
director
dels Serveis
Territorials
de Cultura

EL BAXI TORNA A AIXECAR PASSIONS

FUB+GRAN

UMANRESA | UVIC·UCC

**La curiositat
no té edat.
Aprendre,
tampoc.**

**Programa d'extensió
universitària per a
majors de 55 anys**

**Cursos trimestrals
sobre humanitats,
ciència i tecnologia.**

**Activitats culturals:
coral, cinefòrum,
club de lectura, etc.**

**Curs
Comprendre
el món d'avui
INSCRIPCIONS
OBERTES!**

Informa-te'n a:
infofc@umanresa.cat
T. 93 875 73 48
www.umanresa.cat/fubgran

**Centre Internacional
Formació Contínua**

UMANRESA | UVIC·UCC

UMANRESA

UNIVERSITAT DE VIC
UNIVERSITAT CENTRAL
DE CATALUNYA

FUNDACIÓ
UNIVERSITÀRIA
DEL BAGES

Tots a l'una

E

l Bàsquet Manresa, ara patrocinat per Baxi, ha ressorgit i s'ha col·locat en una situació esportiva i de

fervor dels afeccionats semblant a la dels gloriosos anys noranta que van culminar amb la consecució de la Lliga ACB de la temporada 1997-98, després d'esdevenir contra tot pronòstic, esdevenir campions de la Copa de Rei dos anys abans, en la campanya 1995-96. Aquella febrada i fita històrica, que difícilment es tornarà a veure, va acabar amb el descens de categoria de l'equip i en una travessia del desert, amb diverses temporades d'autèntica resistència, de més descensos, i per la dura composició anual d'equips amb l'únic objectiu de salvar els mobles i mantenir el Manresa a la màxima categoria. Però, amb l'embranchida de la campanya passada, que ha tornat a emplenar el Nou Congost i a il·lusionar els gats vells del pavelló, el Baxi es va plantar a Granada per disputar la Copa, està jugant competició europea, i, a l'ACB, s'ha convertit en un conjunt molt competitiu, que dona cops de colze a clubs de la lliga que tenen molts més recursos. Perquè el *miracle* de Manresa, com molts l'anomenen, només té un secret, la planificació, el treball dur i el compromís amb l'equip de tots els membres de la plantilla. Aquesta també era la fórmula de l'equip que va capitanejar Joan *Chichi* Creus fa 25 anys i que recull, abanderant-lo des de la banqueta, el badaloní Pedro Martínez, un tècnic amb caràcter i, sobretot, implicació, que sap treure el millor dels jugadors, alguns dels quals fan un salt qualitatiu tan gran que acaben marxant.

El Bàsquet Manresa va tenir mala sort en el sorteig de la Copa, va sucumbir davant d'un Barça que va acabar sent campió i que estava ferit després d'haver estat derrotat tant a la Lliga Catalana com a l'ACB. Malgrat tot, plantar-se a Granada ja va ser tot un èxit i, si la dinàmica no canvia, jugar el play-off pel títol serà una altra preuada recompensa. El joc del Baxi fa trempar i els jugadors fascinen els afeccionats, entregats a un equip amb una capacitat de lluita insòlita tenint en compte les múltiples nacionalitats i passaports de les fitxes. Perquè si fa 25 anys ja era difícil combatre contra els recursos dels grans clubs i els seus patrocinadors; els diners públics de les diputacions (com les de Lleó o Osca) o els cabildos canaris interessats a vehicular la promoció econòmica a partir de l'esport, i la limitació de jugadors estrangers, el club que ara presideix Josep Sáez, ha de quadrar els números després d'una crisi que va ensorrar subvencions públiques i aportacions privades i *pescar* bons jugadors en un mercat global on –a diferència dels emigrants del nord d'Àfrica– es reparteixen passaports com caramels per poder jugar com a europeu. Obrar el miracle, un any rere l'altre, és qüestió d'una bona planificació esportiva. Per això el món del bàsquet destaca el talent –i la capacitat per captar-lo i retenir-lo– de Xevi Pujol i la confiança plena amb l'entrenador. Si la tria de la plantilla funciona i el públic acompanya, sembla menys complicat anar tots a l'una.

CLARETS GUBIANAS 2022

Les epidèmies a Manresa, a debat al Casino

El dia 2 de febrer es va fer una taula rodona, dins del cicle Temes del Pou, a la Sala d'Actes del Casino, sobre *Les epidèmies a Manresa*, amb la intervenció de Francesc Comas, geògraf i historiador, i Armand Rotllan, membre de la Junta de l'Arxiu Històric de les Ciències de la Salut i autor de diversos llibres relacionats amb la situació sanitària i mèdica a Manresa i al Bages. Durant l'acte es va presentar la revista de febrer, que dedicava el tema central a parlar de les diverses epidèmies que han afectat la ciutat de Manresa al llarg de la història.

Novetats al digital elpou.cat

Darrerament el nostre digital, elpou.cat, ha anat incorporat noves plomes i seccions. Francesc Casas, advocat i empresari, hi escriu mensualment sobre temes d'economia; Marta Jorge, odontòloga i periodista, hi parla de temes de salut i és autora també de la nova secció digital *Saps què menges*, que pretén ajudar-nos a comprar amb més seny i alimentar-nos millor amb un nou producte que podem trobar amb facilitat en supermercats, i Isabel Roca, jurista i divulgadora, hi tracta temes relacionats amb el món de

la justícia. Les pàgines d'opinió es complementen amb els articles mensuals de noms com Pere Culell, Antoni Daura, Josep Maria Fius i Eva Forn.

fa 25 anys

Ecologistes i Ajuntament volien canviar els hàbits dels ciutadans

El número d'abril de 1997 de la revista publicava el reportatge *Les actituds poc ecològiques fan malbé l'entorn*, d'Isabel Luna, que entrevistava els membres de L'Alzina, el col·lectiu ecologista que editava el butlletí *La fulla d'alzina*; i el regidor de Medi Ambient, Magí Mas. Des de mitjans dels vuitanta hi havia a la ciutat contenidors de vidre, però quedava molt per fer en la recollida selectiva de deixalles. Feia poc l'Ajuntament havia repartit a les bústies el prospecte *Manresa Tria Net*, on s'explicava on havia d'anar a parar cada cosa, i es preveia la construcció de la deixalleria per a aquell mateix any.

En un altre reportatge, de Jordi Finestres i Cèsar Casafont, s'explicava que internet s'estenia per la ciutat. Minorisa, un dels servidors amb seu a la ciutat, creat feia un any, declarava a la revista que els e-mails i els chats començaven a tenir molta requesta. El Consell Comarcal havia creat el CITA, dirigit per Josep Camprubí, i el restaurant Can Ferran oferia el primer servei de cafè-saló internet.

Moria el professor Calmet

El dia 3 moria als 88 anys el professor de català Josep Calmet Safont, que cinc anys abans havia rebut el primer Premi Bages de Cultura, instituït per Òmnium. El dia 8, Rosario aplegava 3.000 seguidors al Nou Congost i l'endemà la Transèquia batia el rècord de participació, amb 7.000 inscrits. Deu dies més tard, una delegació manresana marxava cap a Bambylor (Senegal), per preparar el procés d'agermanament.

Impostos

Llegia fa pocs dies la notícia que el govern municipal va decidir un augment significatiu de l'impost de plusvàlua, que grava les transmissions patrimonials de béns immobles a la ciutat. La raó és que recentment el Tribunal Constitucional –sí, aquest que es dedica sobretot a perseguir l'independència, però sembla que també fa altres coses!– va considerar il·legal cobrar-lo si no hi havia un increment de valor remarcable en fer la venda. Això suposava, deien els comptables de l'Ajuntament, deixar d'ingressar 1,2 milions menys per aquest concepte. Amb aquest augment calculen recuperar-ne només uns 400.000 euros. És a dir, encara hi hauria dèficit en aquest àmbit.

Val a dir que no soc pas expert en aquest tipus de temes, ni tampoc vull entrar-hi a fons. L'administració és volgudament complexa i enrevessada per al ciutadà normal i corrent. Amb centenars d'impostos que fan que, per qualsevol cosa, toqui pagar. El que em sembla, però, simptomàtic és que en lloc d'entomar la pèrdua d'un ingrés, de seguida es busca la manera de continuar collant amb més impostos. Ningú no es planteja mai reordenar

l'administració municipal i que sigui sostenible? Sí, ja sé que els recursos d'aquest Estat són els que són, que es troben centralitzats i que centrifuguen cap als municipis molta despesa social. Però si l'única idea que hi ha és seguir dins d'aquest model, malament rai! Hi ha mai cap debat per intentar assolir una major autonomia econòmica en l'àmbit municipal? Cal que l'Ajuntament destini recursos a àmbits que no són de la seva estricta competència o bé s'han de tenir tantes regidories obertes, la majoria de les quals amb pressupost insuficient? I en un pla més concret, ara cal gastar uns tres milions per fer un canvi de model de contenidors de brossa de resultats incerts? Per què l'urbanisme va a batzegades i no es defineix una proposta atractiva, global i transversal, en lloc d'anar posant pedaçs...

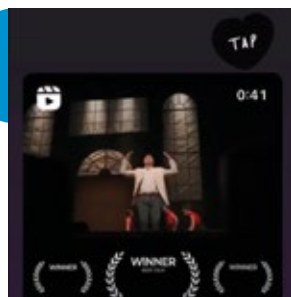
En fi, són preguntes que no veig que públicament gaire gent es faci. Només observo una certa crítica amb veu baixa, en cercles tancats i, mentrestant, qui dia passa, any empeny.

Antoni Daura i Jorba (article publicat a www.elpou.cat)

caçats a la xarxa

5 de febrer. Manresa Film Office @FilmManresa

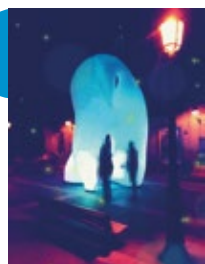

La Manresa Film Office participant a la 65a Innocentada de Manresa. Vine a veure-la! Immers en un munt de rialles!

La tasca de la Manresa Film Office i del seu responsable, l'Aleix Farrés, cofoi un cop haver vist la funció, eren el punt de partida de l'argument d'Iñigo, l'home rere el sant, que es va representar al Kursaal el primer cap de setmana de febrer.

20 de febrer. Scooter Gir @Vanetupenda

Un queixal gegant amb llum enmig del barri vell de Manresa. Estan bojos aquests manresans

És ben bé que la interpretació de l'art i la performance és del tot subjectiva. A la Plana de l'Om, algunes hi van fer una lectura en clau odontològica.

EL POU DE LA GALLINA

Número 384 - Març 2022

De mes a mes 6

Favets...
Josep M. Oliva / Jordi Sardans 8

...i tremendos
Oriol Pérez 9

Mercè Garcia. Quan la filosofia esdevé una gran plaça 10

El Bàsquet Manresa torna a estar de moda 12

Jennifer Marin. Colòmbia 26

Innovació i tecnologia 28

El quid de la nutrició 29

La roca del Corb 30

Participació ambiental 31

L'Entrevista a Francesc Serra 32

Quadern obert 37

Una visita a 'La casa dels avis' 38

Lèxic a la manresana 40

Marta Ferrusola visita el Museu (1982) 41

Propostes 42

Edifici Carretera de Cardona, 91 43

Fanal de cua
L. Capdevila / E. Tomasa 44

el Cul del Pou 45

Rosalia i la seva parella compren la Morera

4 de febrer. La cantant Rosalia i la seva parella, Rauw Alejandro, fan pública la compra de la finca modernista de la Morera, a la vora de la riera de Rajadell, i encarreguen un projecte d'obres a l'empresa Constructora del Cardener.

La 65a Innocentada triomfa al Kursaal

6 de febrer. La sala gran del teatre Kursaal acull les tres sessions d'*Íñigo, l'home rere el sant*. Amb guió de Carles Claret i direcció artística de Jordi Gener; l'obra ironitza sobre la proliferació de rodages a la ciutat en els darrers temps i també sobre el manresà d'adopció més internacional de la nostra història local.

La Fàbrica Nova ja és municipal

8 de febrer. L'alcalde Marc Aloy i el conseller delegat d'Immocaixa, Òscar Carpio, signen a la sala de columnes de l'ajuntament la compra a Criteri Caixa del solar de 5.777 metres quadrats de la Fàbrica Nova, per un total de 5,8 milions d'euros, més IVA.

López-Bigas rep el premi Argelaguet

11 de febrer. La científica monistrolenca Núria López-Bigas rep el segon premi Rosa Argelaguet Isanta-Campus Manresa, en un acte a la Biblioteca Universitària, coincidint amb al Dia Internacional de la Dona i la Nena en la Ciència.

Moren Enric Martínez, Jordi Marsal i Josep M. Vila

14 de febrer. Enric Martínez Aragó, professor de trompa del Conservatori de Música, mor als 56 anys. El dia 21, mor als 70 anys el polític Jordi Marsal i Muntalà, fundador i primer secretari de la Federació XI del PSC, regidor i diputat al Congrés. El dia 27 mor als 63 anys Josep Maria Vila, expresident d'Amics de la Unesco Manresa.

Francesc Comas i L'Era reben el premi Séquia

15 de febrer. L'historiador Francesc Comas i l'Associació L'Era reben els sisens premis Séquia, convocats per la Fundació Aigües de Manresa i la FUB, per la seva vocació divulgadora, en un acte al Museu de la Tècnica.

La ciutat nomena setze nous ambaixadors

16 de febrer. El saló de sessions acull les persones designades ambaixadores de la ciutat: el compositor Agustí Charles, la psicòloga Maria Mercè Conangla, l'esportista Gerard Farrés, el pintor Joaquim Falcó, el jesuïta Josep Lluís Iriberrí, la crítica d'art Pilar Parcerisas, l'esportista Núria Picas, la periodista Cristina Riba, l'enginyer de telecomunicacions Jaume Sanpera i l'esportista Melània Sorroche.

Estrada, Majó i Busquets presenten obres

16 de febrer. Jordi Estrada parla a l'Espai Òmnium de la

P

Redacció, administració, publicitat i subscripcions:
Associació cultural El Pou de la gallina

President: Jaume Puig

Vicepresident: Ramon Fontdevila

Secretària: Lourdes Muñoz

Tresorer: Francesc García

Vocals: Joan Cals, Carles Claret, Josep Maria Mata, Lluís Matamala, Josep R. Mora, Montse Rosell, Jordi Sardans, Teresa Torra i Joan Vilamala.

Carrer Sobrerroca 26, 1r 1a
08240 - Manresa
Telèfon: 93 872 50 18
www.elpou.cat
elpou@elpou.cat

Membre de l'Associació Catalana de la Premsa Comarcal Premi Tasis Torrent 1991

Coordinador: Jordi Sardans
Cap de redacció: Carles Claret

Redacció: Sílvia Berengueras, Marta Cárdenas, Jordi Estrada, Judit Montón, Josep M. Oliva, Marc Prat, Ferran Sardans, Laura Serrat, Blanca Soler.

Disseny: Jana Fontdevila i Erques Torres

Maquetació: Jana Fontdevila

Portada: Chima Moneke es fa una foto amb aficionats de la Grada d'Animació. Foto de Joaquim Alberch/Baxi Manresa

Fotografia: Jordi Alavedra, Francesc Rubí, Marc Prat.

Col·laboradors: Isaac Bosch, Maria Camp, Llorenç Capdevila, Jordi Casas, Ignasi Cebrian, Cercle Artístic de Manresa, Col·legi d'Enginyers Tècnics Industrials de Manresa, Laura Estrada, Ramon Fontdevila, Eva Forn, El Galliner, Josep Girabal, Jaume Gubianas, Robert Martí, Josep M. Mata, Javi Oviedo, Maria Picassó, Quaderns de Taller, Eudald Tomasa, Erques Torres, Laura Vidal, Joan Vilamala, Marc Vilanova, Lluís Virós.

Administració:

Marc Prat

Expansió publicitària:

Publicitat Clarena
Urgell, 38. Tel. 93 872 43 86

Impressió:

INOM, SA. Era de l'Huguet, 7.
Tel. 93 878 41 20

Distribució:

Sobrerroca Centre SL.
Tel. 93 873 92 34

Dipòsit Legal:

B-13.528-1987
ISSN: 2253-6647

Amb la col·laboració de:

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència

Les col·laboracions que apareixen signades a la revista no representen, necessàriament, l'opinió d'**El Pou de la gallina**

seva nova novel·la *Lilinne i les bombolles de sabó*. L'endemà, Josep Maria Busquets presenta a la Plana de l'Om *El meu Liceu abans del foc*. I el dia 19, Ramon Majó presenta a Parcir *El meu lloc al món. Memòries polítiques*.

El Baxi Manresa perd a Granada

18 de febrer. El Baxi Manresa perd davant del Barça (70-107) i diu adeu a la Copa, acompanyat d'una nombrosa expedició, formada per quatre-cents aficionats, que l'animen a la pista i omplen els carrers de Granada, abans del partit.

El Kursaal celebra els 15 anys

20 de febrer. El Kursaal celebra el quinzè aniversari del teatre amb una gala a la sala gran, precedida d'una exposició d'obres de catorze fotògrafs sobre l'equipament, a l'Espai Plana de l'Om.

La Festa de la Llum recupera els carrers

21 de febrer. Administrada pel Casal Cultural Dansaires Manresans i després del pregó infantil a càrrec de l'Escola Vedruna i l'institucional amb Sònia Guedán i Robert Guilanyà, la Festa de la Llum guanya els carrers amb les 25 propostes dels Jardins de Llum, el projecte Fars de l'Encesa de la Nova Llum, un Misteri de la Llum renovat a la Muralla del Carme, el concurs sardanista recuperat trenta anys després i la pirotècnia llançada des de dotze punts de la ciutat com a cloenda.

Villatoro rep el 22è premi Amat-Piniella

23 de febrer. L'escriptor Vicenç Villatoro recull a la Plana de l'Om el 22è Premi Joaquim Amat-Piniella, per la novel·la *La casa dels avis*, en un acte amenitzat amb una lectura dramatitzada de les obres finalistes, a càrrec de la companyia d'Els Carlins, i una conversa amb la periodista i presidenta d'Òmnium Bages-Moianès, Anna Vilajosana.

La Fira de l'Aixada es renova

27 de febrer. La ciutat recupera el mercat medieval, després del parèntesi de l'any passat, amb un escenari central situat al mig de la plaça Major, un nou guió i l'estrena de la cançó de l'Aixada. Els nous espais incorporats a la fira omplen de teatre i dansa el centre històric.

25a edició de la Fira de l'Aixada (Foto: Ajuntament de Manresa)

Jordi Sardans

Fira de l'Aixada

Després d'un any inactiva per causa de la pandèmia, la Fira de l'Aixada ha renaixut amb tot l'esplendor. La 25a edició s'ha renovat amb més espectacles al carrer, més protagonisme dels personatges femenins i la creació d'un himne, amb música de David Moreno i lletra de Sílvia Navarro. El Barri Antic ha viscut una recreació històrica més acurada que d'altres anys, amb el record visual de les antigues muralles, com ara el portal del Carme. S'ha reviscut l'enfrontament entre el rei Pere III i el bisbe Galceran Sacosta, que no permetia que la construcció de la Séquia passés per les seves terres. L'acte central, *Inici de tot*, va omplir la plaça Major, amb participació del públic i guió de Sílvia Navarro. Es van estrenar espais nous i es van completar els actes de la Fira amb més escenes de la vida quotidiana, accions teatrals al carrer i més parades artesanals. Tot plegat ha fet incrementar el nombre de visitants durant els dos dies que han durat els espectacles.

Mal tracte als avis

Des de la Plataforma en Defensa de les Pensions Públiques i els Drets de la Gent Gran s'ha denunciat insistentment el deficient servei bancari: la limitació horària d'atenció directa als clients, la progressiva digitalització del servei en perjudici de les persones grans, el tancament de sucursals i la manca de caixers en pobles de la comarca, els cobraments de comissions per a qualsevol gestió... En definitiva, la deshumanització del servei bancari. Tot i que des de la Plataforma manifesten que s'havien fet passos per esmenar algunes de les deficiències del servei, que els mateixos directius havien reconegut i admès, no són més que petites millores que a corre-cuita ara s'estan introduint com a resultat de les mobilitzacions populars i la pressió social que han obligat els bancs i al govern espanyol a prendre's seriosament el descontentament existent. Encara queden temes pendents per resoldre, com ara el cobrament de comissions, algunes d'elles escandaloses.

... i avall

Josep M. Oliva

Jordi Sardans

Una vida feliç

En una recent entrevista a *El Periódico* (30/1/2022) li demanen a l'escriptora Isabel Allende, que és a punt de complir 80 anys, si ha tingut una vida feliç. I ella respon: «Quan era jove vaig pensar que tindria un matrimoni per a tota la vida i una família gran, que s'ajuntaria els diumenges. No va passar res d'això! Però quan miro enrere veig que he tingut una vida interessant. Jo prefereixo una vida interessant a una vida feliç». Parlant des del pedestal on ella mateixa se situa i des de la presumpció que la vida d'una mare de família nombrosa per força ha de ser banal, l'escriptora es vanta d'haver dut una vida superior, la qual cosa em sembla que és molt suposar. Llegint-la em quedo amb el dubte de saber si la seva resposta delata una alta dosi de vanitat o un intent inconscient d'autoengany. Però també pot ser que ho digui convençuda perquè sigui d'aquelles persones que prefereixen més ser admirades que ser estimades i més ser famoses que ser felices. En el món intel·lectual n'hi ha moltes de persones així, però cada cop n'hi ha més també entre les il·letrades. Ara que per ser famós ja no cal despuntar en cap art, són cada dia més les que vendrien la seva ànima al diable per acariciar la glòria de la popularitat. I des de la tele, i més encara des de les xarxes socials, s'hi escarrassen d'una manera patètica, infravalorant les coses més interessants de la vida (com ser mare de família, per què no?), boges per destacar com sigui.

Fa prop de trenta anys, a la revista *Panorama* (18/1/1993) entrevistaven el poeta Leopoldo María Panero, que el 2014 va acabar els seus dies a l'hospital psiquiàtric on estava ingressat. La periodista li demanava en què li agradaria reencarnar-se i ell responia: «En un obrer o en un xicot de poble, guapo, com deia un text meu: 'Que enamora les dones sense estridències de glòria ni por de la reputació'. No tornaria a ser poeta perquè és el que em va dur a la destrucció». Amb una sinceritat descarnada acceptava la seva derrota. Probablement hagués preferit ser un feliç pare de família a ser un escriptor maleït. Estant totalment d'acord amb Leopoldo María Panero i discrepant d'Isabel Allende, em demano si de debò pot haver-hi una vida més interessant que una vida feliç. Diria que no.

Cal replantejar l'ensenyament

Ara l'ensenyament és universal, amb els problemes que això implica. Des de l'aparell judicial de l'Estat volen imposar un 25% de castellà a l'escola catalana, on hi ha el mite que la immersió ha funcionat. On? A la perifèria de Barcelona, on els professors que hi ha reconeixen que les classes es fan en un 80% o més en castellà? La realitat és que si a l'Àrea Metropolitana es fes un 25% en castellà ja seria un èxit. Fins als setze anys, l'alumnat s'ha d'aguantar com sigui, ja que manquen solucions alternatives amb el desgast corresponent del professorat. Hi ha també un desfasament entre el professorat gran i uns alumnes educats des de petits en les noves tecnologies que es posen nerviosos de seguida si les explicacions són gaire llargues. Des del departament no s'aporten solucions i només es preocupen dels tecnicismes. Així Núria Mora, com a número dos d'Ensenyament, que exerceix de Secretària de Polítiques Educatives de la Generalitat, i al cap i a la fi és qui mana i treballa diàriament fora del focus mediàtic, té molt clar que el professorat haurà de treballar aquest estiu al juliol, mentre el conseller d'Educació, Josep González Cambray, no es mulla i es limita a donar la imatge i sortir a les fotos, que sembla que s'ha posat de moda entre els polítics actuals, pèssimament assessorats pels seus col·laboradors.

Des de mitjans de juny, els alumnes no hauran de tornar als instituts, de manera que es vol avançar una setmana, al dilluns 5 de setembre, el començament del proper curs escolar, cosa que els sindicats no veuen amb bons ulls. A més, alguns professors tenen previst marxar durant el mes de juliol, quan el departament vol fer-los treballar presencialment. El motiu és avançar la preparació de curs que es feia la primera quinzena de setembre. La normativa diu que excepcionalment es podrà citar el professorat el mes de juliol, però els responsables d'Ensenyament volen modificar-la perquè el treballador pugui ser citat el mes de juliol, tenint en compte que l'agost serà festiu, a tots els efectes. Tothom sap que el professorat va estressat i cada vegada falten més professors. Des d'Holanda a França, s'han començat a prendre solucions i la seva presència als instituts es redueix a quatre dies a la setmana. Aquí, el més calent és a l'aiguera.

Oriol Pérez

Una invitació a la neoil·lustració

Albert Camus ens ho va deixar ben clar: «Un no pot posar-se mai del costat dels que fan la història, sinó dels que la pateixen». I m'atreveixo a afegir: I ens cal fer-ho transcendent qualsevol circumstància i condició. Aquesta posició, possiblement, tingui a veure amb el fet que, personalment cada dia més, m'identifico amb l'ideari del compositor Robert Gerhard que, el juny de 1939, poc després d'arribar a Cambridge i iniciar el seu exili escrivia: «Per temperament soc anarquista, és a dir místic; per cultura, demòcrata, és a dir protestant; i per reflexió, comunista-llibertari, és a dir: catòlic!».

A mi tota aquesta grotesca història de fa unes setmanes, de les declaracions de l'excomissari Villarejo, no em van sobtar gens. De tot l'enrenou generat amb les acusacions d'aquest sinistre i criminal personatge, el que més m'ha deixat sorprès no és el seu repugnant contingut, sinó la gran sorpresa que va generar en una part important de la societat catalana. No voldria entrar ara i aquí a discernir sobre la credibilitat que pot donar-se a les paraules d'un personatge que, sens dubte, ha format part d'una estratègia més àmplia i profunda com així ho manifesta un currículum que mostra com la realitat sempre supera la ficció, començant per un petit detall: com un comissari de policia pot arribar a forjar un patrimoni valorat en més de vint milions d'euros? O potser és la ficció la que acabi per voler copiar a la realitat i és, així, com podem explicar-nos per què l'esplèndid novel·lista Miquel de Palol, al final de la seva novel·la *Angèlica i Rafel*, apuntava fil per randa allò expressat per Villarejo. Això és: la implicació del servei secrets espanyols en els atemptats del 17 d'agost.

Aquesta part de la societat catalana que ha quedat, però, tan sorpresa, potser de manera més inconscient que conscient, també ha fet plena confiança cega a les paraules d'un policia corrupte. I dir això no és negar la cada dia més possible veritat de la teoria de la implicació del CNI en els atemptats de la Rambla sinó que exhibeix plenament la immaduresa i inconsciència d'una bona part d'aquesta societat. Una societat adulta i conscient no s'hauria de sorprendre de declaracions com les de Villarejo ni tampoc de les actuacions de

guerra bruta que pot arribar a fer un Estat. Un estat no és tan sols un nom quiet i passiu, sinó una dinàmica completament activa que, a voltes, empra modus operandi que ens deixa sense paraules. No entén ni d'ètica ni moral, ni tan sols de democràcia, i la finalitat justifica sempre tots els mitjans imaginables. I és que l'Estat, com ens va ensenyar Nietzsche, és sempre el més fred de tots els monstres. Episodis com la reacció a les declaracions de Villarejo assenyalen una veritat incòmoda: la necessitat que tots tenim de voler desplegar la noble tasca de ser capaços de pensar per nosaltres mateixos. Vaja, de no voler-nos creure el primer que se'ns diu. Això només es pot aconseguir a través de voler reflexionar, pensar, jutjar, madurar, elucubrar, rumiar, processar i sospesar la informació per nosaltres mateixos i no donar per vàlid el primer que ens arriba a través d'aquest immens ventilador d'excremència informativa com són les xarxes socials, on el seu relat queda sempre reduït al titular.

En plena enèsima onada d'una pandèmia que és la manifestació sociosanitària d'una crisi sistèmica global, comencem a palpar els efectes devastadors de l'entrada en aquella Nova Edat Fosca profetitzada per James Bridle i que, molt em sembla, només podrem traspasar amb la instauració d'una personal i íntima *Neoil·lustració*. Que el filòsof Ernst Cassirer em perdoni per haver-li manllevat aquest preciós terme, però és la millor manera que se m'acut per definir el fet de voler ser capaços de fondre les nostres arrels ontològiques en la vella Il·lustració europea amb la promoció, a tothora i en tot moment, amb aquesta màxima: atrevir-se a pensar per un mateix. 238 anys després de la publicació del famós petit assaig d'Immanuel Kant *Was ist Aufklärung?* (Què és la Il·lustració?), la sòrdida i tràgica realitat ordinària ens fa adonar de la plena validesa del seu primer paràgraf: «La Il·lustració és l'alliberament de l'home de la seva culpable incapacitat. La incapacitat significa la impossibilitat de servir-se de la seva intel·ligència sense la guia d'un altre. Aquesta incapacitat és culpable perquè la seva causa no resideix en la seva falta d'intel·ligència, sinó en la manca de decisió i valor per servir-se per a si mateix sense la tutela d'un altre. Una invitació a la Neoil·lustració».

Mercè Garcia

Quan la filosofia esdevé una gran plaça

«La filosofia no només ha d'estar a l'acadèmia, sinó també al carrer». Aquesta és una de les premisses de Mercè Garcia, la professora de filosofia que considera que l'agora on es reunien els filòsofs de l'antiga Grècia ha de ser un espai obert on pugui accedir tothom. L'emblema del seu pensament podria concretar-se en una gran plaça com la de Sant Domènec de Manresa, el lloc on ens citem per obrir una conversa. Mentre observa els ciutadans passejant pel seu entorn, defensa que la filosofia també ha de ser un punt de trobada entre diverses idees. Aquest pensament l'ha dut a col·laborar en projectes més enllà de les aules com el cicle Cosmògraf, els Pessics de Saviesa o els clubs de lectura sobre filosofia que esdevenen espais de reflexió. «En el món tan accelerat en què vivim, la gent agraeix el temps dedicat a cultivar la ment», assenyala.

Quan parla sobre filosofia, de seguida es detecta que és el seu tema. Sota els seus cabells rinxolats i esvalotats, brollen idees lliures i trencadores sobre la realitat. Des de ben petita, va aprendre a mirar el món amb les ulleres de la filosofia, en fer-se preguntes sobre tot allò que l'envoltava. En aquell temps, vivia al barri de les Escodines amb la família, el districte on actualment encara viu, i sempre se li obrien interrogants sobre les maneres d'actuar dels humans. «Quan vaig topar per primera vegada amb la filosofia en una assignatura a l'institut Pius Font i Quer va ser tota una descoberta. A partir d'aquell moment, vaig saber que aquella era la meva vocació», explica. La curiositat la va dur a estudiar aquesta branca del coneixement a la Universitat de Barcelona, «sense massa expectatives, només amb la inquietud pel saber». En aquest sentit, reconeix que es va deixar guiar pel cor, però també pel cap, «els dos elements indistriables amb què prenem decisions».

Quan va acabar els estudis, va decidir encaminar-se cap a la docència. Al llarg de la seva trajectòria, ha treballat en diversos centres i, des de fa uns anys, és la professora de filosofia de l'institut Pere Fontdevila, de Gironella, l'indret on li agradaria jubilar-se. Abans, però, encara li queden alguns anys posant en pràctica aquella frase d'Immanuel Kant que deia que «no s'aprèn filosofia, s'aprèn a filosofar». «Per mi no és tan important que els alumnes memoritzin els coneixements com que tinguin un impacte real en la seva vida», afirma. En les classes, busca la fórmula per incidir en els pensaments qüestionant algunes formes de viure i de pensar incorporades. «Sempre els dic que, sense saber-ho, ja són filòsofs i filòsofs perquè en l'adolescència és quan ens comencem a plantejar qüestions essencials», destaca.

El seu amor per aquesta matèria és total i, per aquest motiu, l'entristeix sentir tot sovint que la filosofia té poca utilitat. «De vegades el temps t'ensenya que les coses que pensaves que eren útils no ho són tant i aquelles que consideraves inservibles funcionen molt bé», diu. La Mercè està convençuda que la filosofia ens dona eines per mirar la realitat des de diverses perspectives i enriquir el nostre esperit crític. En aquest sentit, considera essencial sumar forces amb el Grup de Professors de Filosofia de la Catalunya Central o la Societat Catalana de Filosofia, on assumeix el paper de vicepresidenta, per reivindicar, entre altres qüestions, que l'assignatura tingui un pes suficient en l'educació. «Només d'aquesta manera aconseguirem que la filosofia estigui present en les relacions humanes i tingui forma d'una gran plaça acollidora, capaç d'albergar un vaivé d'idees constant».

**El Bàsquet Manresa
torna a estar de moda**

L'humil i ambiciós projecte del Baxi Manresa ha arribat al seu punt àlgid aquesta temporada. A l'excels rendiment esportiu s'hi uneix una comunió total amb l'afició i la ciutat. Cinc anys després de baixar a l'infern, el Bàsquet Manresa torna a tocar les portes del cel.

Alexandre Alegre González

Fotos: Joaquim Alberch/Baxi Manresa

El 26 d'abril de 2017 l'ICL Manresa perdia a Màlaga i confirmava el seu descens a la LEB Or.

Quedaven encara sis jornades per disputar. El club manresà acabaria aquella temporada amb un balanç de 5 victòries i 27 derrotes, certificant el tercer descens esportiu en els darrers cinc anys. En els dos anteriors el club es va salvar per la via administrativa, però en aquest no hi va haver salvació possible. Una mort anunciada que, vist en perspectiva, va servir d'impuls al club. Un pas enrere per fer-ne dos endavant: gairebé cinc anys després d'aquella tràgica nit, l'ara Baxi Manresa ha disputat la Copa del Rei per primer cop des del 2004, viu en la zona alta de l'ACB i està meravellant Europa a la Basketball Champions League.

El creixement del club des del seu pas per la LEB Or ha estat meteòric i ni la

pandèmia de la covid-19 ha pogut frenar una progressió que ha portat els manresans a gaudir dels seus millors anys d'aquest segle. El Bàsquet Manresa ha viscut un intens procés de transformació, amb canvis clau en diferents àrees del club i diversos protagonistes

El creixement del club des del seu pas per la LEB Or ha estat meteòric i ni la pandèmia de la covid-19 n'ha pogut frenar la progressió

que ajuden a explicar l'èxit actual. Tot sense perdre l'essència del club.

Mantenir el club amb vida

«La moral estava molt baixa, i amb el descens a la LEB vam tocar fons». Ho explica Guillem Jou, actual capità del Baxi Manresa, que va arribar al planter del club uns anys abans d'aquest

descens. I és que la situació del club desprenia dramatisme, tant en l'àmbit econòmic com en el social i esportiu. Les dades parlen per si soles: des de la temporada 2013/14 fins a la 2016/17, quan es confirma la pèrdua de la categoria, el club manresà va perdre un total de 101 partits i només en va guanyar 33. «El descens ens va servir per fer un *reset*, un canvi d'aires. Va arribar el nou president, vam fer una passa enrere i, vist en perspectiva, ens ha sortit molt bé», apunta Jou. Però no va ser fàcil.

Josep Sàez Mateos va assumir el càrrec de president als seus 51 anys, després de dos anys com a membre del Consell d'Administració del club i un al Comitè Executiu. La situació era molt delicada, i l'empresari manresà i la seva junta directiva van traçar un pla d'actuació, amb una urgència clara: «El primer gran objectiu que ens vam marcar va ser assegurar la viabilitat del club, i aquesta estava més assegurada si aconseguies pujar a l'ACB,

Els jugadors del Baxi Manresa celebren la seva victòria al Palau Blaugrana, el 9 de gener d'enguany

perquè és més fàcil obtenir suports econòmics. La LEB és una competició molt dura, tens molt poca visibilitat i és difícil trobar patrocinadors» Remarca aquesta idea Xevi Pujol, director esportiu del Baxi Manresa i aleshores membre del cos tècnic: «Un segon any a la LEB ho hauria canviat tot». S'havia de tornar a l'ACB el més ràpid possible.

Per tots és sabut que es va aconseguir, però no va ser fàcil. El final de la història va ser tan apoteòsic, apallissant el Melilla Baloncesto en el cinquè i definitiu partit de la final per 97-67, que ens pot fer oblidar les grans dificultats que hi va haver en el camí. L'ICL Manresa no va assolir l'ascens per la via ràpida, que consistia a quedar en la primera posició de la lliga regular per pujar de forma directa sense passar pels play-off, honor que va recaure en el Cafés Candelas Bregán. Els de Lugo també es van imposar als manresans en la final de la Copa de la Princesa.

Xevi Pujol: «Un segon any a la LEB ho hauria canviat tot»

L'ICL Manresa va acabar la lliga regular en la tercera posició, per darrere dels gallecs i el CB Prat. Tothom tenia clar que el bitllet de tornada a l'ACB s'hauria de guanyar als play-off, però en l'últim partit del curs al Nou Congost hi va haver un gir de guió inesperat i contundent. En la roda de premsa posterior a la derrota contra el Força Lleida, el tècnic Aleix Duran va sorprendre propis i estranys disparant contra l'afició: «Era un partit a casa i semblava que jugués a fora», va començar, per afegir després que «afrontarem els play-off amb aquest ambient i aquest entorn que tenim, que no és l'idoni, ni favorable, ni el que tenen altres clubs [...]». Tots aquests clubs tenen un avantatge sobre nosaltres, i és que fan les coses des de la il·lusió, i nosaltres afrontarem un play-off des de l'obligació». Va

parlar també de «la no connexió amb el públic» L'endemà, el club anunciava el seu acomiadament. Quedaven sis dies per a l'inici de la fase decisiva de la temporada, i la banqueta manresana quedava òrfena.

Aquesta va ser una de les decisions més difícils que ha hagut de prendre Sàez en els seus cinc anys de mandat. «Com a president, són les decisions que et toquen de prendre. I no totes han de ser fàcils, hi ha moments que, naturalment, per a mi també són desagradables», explica el manresà, que afegeix que «amb l'Aleix vam coincidir fa poc i estic molt content que torni a estar en un equip de primer nivell –és ajudant de Jaume Ponsarnau al Casademont Saragossa–, està fent molt bona feina. No va ser res personal, va ser per intentar canviar la dinàmica que portàvem. Era molt important pujar i en aquell moment necessitàvem un canvi».

L'escollit va ser Diego Ocampo, que

La Grada d'Animació, durant un partit al Nou Congost

les temporades anteriors havia dirigit el Múrcia, l'Estudiantes i el Joventut a l'ACB. El d'Orense assumia un gran repte sense pràcticament temps i amb l'obligació de tornar l'equip a l'elit. La primera eliminatòria va ser duríssima, agònica, amb l'ICL Manresa eliminant el Leyma Corunya en cinc partits. A les semifinals els del Bages es van desfer per la via ràpida del Trapa Palència, en tres partits igualadíssims i no exempts de patiment: 86-85 i 82-80 al Nou Congost, 76-83 a Palència. A la gran final esperava el Melilla, que va vendre cara la pell: els manresans es van emportar els dos primers partits al Nou Congost, però els melillencs van igualar la final al Pabellón de Deportes Javier Imbroda. El cinquè i decisiu partit va ser com un premi del destí, com si algú volgués reconèixer que els manresans ja havien patit prou i es mereixien una gran celebració. El 18-19 que reflectia el marcador al final del primer quart feia témer el pitjor, però els jugadors manresans, impulsats per una afició entregada que va

omplir de vermell les graderies, van escombrar el seu rival en els vint minuts següents, amb un contundent parcial de 58-31.

S'acabava el suplici: el Bàsquet Manresa tornava a l'ACB i ho feia recuperant la connexió amb la seva parròquia. Amb la ciutat.

Recuperar un avantatge

«Sempre explico que quan vaig començar a interessar-me pel bàsquet, anava al Vell Congost a veure partits, i hi havia una gran quantitat d'equips catalans a l'elit. I molts ja no hi són. En canvi, el Bàsquet Manresa continua. Hi ha d'haver alguna cosa perquè això sigui així, i aquí no hi entren ni presidents ni directius, és la ciutat i la seva afició pel bàsquet i els colors del seu club. Hi ha molta gent que els sent i els viu, i aquest és el nostre avantatge». Aquesta nota anecdòtica del president Sàez serveix per detallar un altre dels punts claus del projecte: la recuperació de l'afició. «I si ascen-

dim, què farem l'any que ve? Aquesta és una pregunta que ens fèiem sempre durant l'any de la LEB. I teníem molt clar que, un cop assegurada la viabilitat del club, la part més important era recuperar l'afició, que la gent tornes a parlar de bàsquet a Manresa, que estigués il·lusionada amb el projecte».

La recuperació ha estat progressiva, i ara mateix la comunió entre el club i els seguidors és total. Només cal veure l'expedició manresana que va acompanyar el Baxi Manresa en la Copa del Rei, amb més de 400 aficionats a Granada, alguns d'ells sense entrada. Hi ha una identificació absoluta amb l'equip i els valors que transmet, i els Moneke, Bako i companyia són els nous ídols de molts nens i nenes que s'estan aficionant al bàsquet. I s'ha arribat a aquest punt fent petites passes, com explica Sàez: «aquest any és la culminació d'un procés. Tenim la ciutat molt endollada amb el club, i això és la satisfacció més gran que podem tenir.»

La Grada d'Animació va agrair a l'equip la seva temporada

Josep Sàez: «Un cop assegurada la viabilitat del club, la part més important era recuperar l'afició, que estigués il·lusionada amb el projecte»

«La temporada de la LEB va ser molt dura, però vam aconseguir una cosa molt important: tornar a engrescar l'afició», afirma Jou, que exposa una opinió compartida des de l'entorn del club i els grups d'aficionats: «En les últimes temporades abans del descens la gent no gaudia com en anys anteriors. Crec que la gent estava desmotivada amb el bàsquet, i necessitaven viure una temporada bona i vibrant». Té tot el sentit del món. A la LEB es va guanyar i competir, que eren dues coses poc habituals en els darrers cursos a l'ACB. Tornant a les dades, en els quatre anys previs al descens només

es van guanyar un 24,6% dels partits, i al Nou Congost es perdien 7 de cada 10 partits. El contrast amb els anys posteriors a l'ascens és enorme, i és que des d'aleshores s'han guanyat un 49,1% dels partits, amb un 57,6% de victòries en els partits al Nou Congost (pel 29,8% del període anterior) i un 40,3% a domicili (19,4%).

A aquesta temporada ja és d'una altra època: l'equip ha arribat a l'aturada per la Copa situat en la tercera posició de la classificació, només superat pels dos clubs de futbol (Reial Madrid i FC Barcelona), amb un balanç de 14 victòries i 7 derrotes. I amb el Nou Congost convertit en un fortí gairebé inexpugnable: a l'ACB hi han caigut 9 equips i només el Madrid i el València n'han sortit victoriosos. I tot en un any on també s'està meravellant a Europa, on és un dels millors equips de la Basketball Champions League, amb un balanç de 6 victòries i només 2 derrotes a finals de febrer. Però aquesta connexió amb l'afició, que per

trobar quelcom similar hauríem de tirar enrere fins al segle passat, no ve només d'aquesta temporada.

«Vam aprofitar l'impuls dels play-off per tornar a enganxar l'aficionat i crear un gran ambient. Per tornar a ser un club viu», exposa Pujol, un habitual del Nou Congost des dels seus primers anys de vida. Primer com a aficionat, després dins del cos tècnic i ara com a director esportiu. Segueix el fil Sàez, que recorda que quan va arribar a la presidència «la massa social estava desconnectada del club, exceptuant una sèrie d'incondicionals gràcies als quals hem pogut continuar treballant sempre». Ara «vas al pavelló i veus la gent molt identificada amb el club». I exposa un punt clau: «Hem aconseguit això gràcies a totes les persones que han passat pel club: jugadors, entrenadors, treballadors... Tots amb una línia determinada que és comuna: tenir molta il·lusió. Amb el pressupost que tenim no podríem estar aquí, necessitem altres valors».

Un dels aspectes clau en aquesta recuperació de la massa social ha sigut el paper de la Grada d'Animació, que amb més de 200 membres s'encarrega de portar la veu cantant en els partits com a local i d'encendre la resta del pavelló. I no només això, sinó que han fet tota classe d'iniciatives per atraure nous aficionats al Nou Congost. I han ajudat a atraure els més joves. «Les generacions que enganxes ara són el futur del club. Són molt importants perquè donen continuïtat al club i al projecte», explica Sàez.

I això no ha d'acabar aquí, com exposa el president en clau de futur: «Del que es tracta és que el projecte continuï sent rellevant per a la ciutat».

L'estabilitat, clau pel projecte esportiu

«Els projectes necessiten temps, i això en l'esport professional no sempre és possible. Tens una massa social que t'exigeix, uns espònsors que aposten per tu...no sempre els *timings* et porten a tenir aquesta paciència». Pujol ens parla d'un dels grans mals de l'esport professional de primer nivell, un element que es veu cada cop més a l'ACB: la falta de paciència. Són molts els exemples de projectes que semblaven sòlids i que s'enfonsen per culpa de canvis de rumb constants, a decisions preses basant-se en la immediatesa dels resultats. Burgos és l'exemple més recent: han passat de guanyar la Basketball Champions League a tenir tres entrenadors diferents en els sis primers mesos de competició. I la llista d'exemples és extensa, amb un constant ball de banquetes durant la temporada.

Una peça clau per entendre aquest projecte és la figura del patrocinador principal, Baxi. L'empresa líder en solucions de climatització, integrada dins el grup BDR Thermea, va signar el seu patrocini amb el Bàsquet Manresa l'estiu del 2018, i el maig de 2021 va anunciar la continuïtat per a les pròximes tres temporades. Quan es compleixi, ja s'haurà convertit en un patrocinador històric, amb sis temporades donant nom a l'equip. «Baxi ens ha donat molta estabilitat, cobreix

Pedro Martínez i Xevi Pujol, abans d'un partit de pretemporada

una part important del pressupost i això ens permet treballar molt bé», exposa Sàez, que destaca la figura de Jordi Mestres, CEO de la companyia: «Ha lluitat molt per aquest patrocini. Ell depèn d'una multinacional molt important, i ha hagut de liderar i explicar el perquè d'aquest patrocini». I el resultat, fins ara, és excel·lent: «Les coses els estan anant molt bé amb nosaltres i això també ens beneficia. És un *win-win* total. Estem molt agraïts perquè han tingut un compromís molt valuós amb nosaltres en moments complicats».

Aquesta estabilitat en tots els àmbits, assolida al llarg dels anys, ajuda a entendre la magnífica situació que viu el Bàsquet Manresa, com explica Pujol: «Portem quatre anys seguits a l'ACB i hem anat creixent cada any. Ens hem tornat a guanyar el respecte de la gent del negoci, fent que tornin a creure en Manresa. Des de fora valoren la manera que tenim de treballar, veuen que som seriosos i que intentem fer les coses bé. Això ens dona un respecte que per a un club petit és molt important: ens ajuda a ser més competitius al mercat, que els jugadors tinguin una millor concepció sobre nosaltres, que donin importància al fet d'estar aquí,

que ens escoltin quan els proposem ofertes de renovació... Al final tot és una roda». I no és fàcil arribar fins aquí, com puntualitza el jove manresà: «Aquesta situació s'aconsegueix amb temps i requereix prendre moltes decisions en l'àmbit esportiu, social, econòmic... I que la majoria siguin encertades».

Xevi Pujol: «Portem quatre anys seguits a l'ACB i hem anat creixent cada any. Ens hem tornat a guanyar el respecte de la gent del negoci, fent que tornin a creure en Manresa»

I tot aquest treball, tot aquest procés de creixement, ha anat donant els seus fruits en forma de resultats. En la temporada del retorn a l'ACB, el club va aconseguir portar un dels entrenadors més cotitzats de l'ACB, l'exjugador i llegenda del club Joan Peñarroya. Ocampo va decidir acceptar una oferta per entrenar el filial del Barça, i Román Montañez, una altra llegenda que ocupava el càrrec de director esportiu, va convèncer el de Terrassa per acceptar

Josep Sàez, en la presentació de l'equip a la Mútua Intercomarcal

el repte de mantenir l'equip a l'ACB. I no només ho va fer, sinó que va anar un pas més enllà: el Baxi es va classificar per a la Copa del Rei –no la va poder disputar perquè l'ACB va decidir considerar l'Estudiantes com a amfitrió, i va deixar fora els manresans, que eren el vuitè classificat–, tornar a disputar els play-off pel títol 21 anys després, i guanyar-se així una plaça per disputar competicions europees el curs següent.

«Hem tingut la sort de tenir grans entrenadors, i el Joan Peñarroya ens va ajudar a ser ambiciosos. Compartia amb nosaltres la idea que som el Manresa i la nostra situació és la que és, però hem de tirar sempre endavant. L'equip era molt bo i vam tenir mala sort amb les lesions, però així i tot vam acabar en els play-off quan el màxim objectiu era la permanència», recorda Sàez. La figura de la banqueta ha estat clau en aquests anys, com exposa Pujol: «Sempre hem anat amb la idea d'intentar tenir el millor entrenador possible, i a partir d'aquí procurar fer equips equilibrats i competitius».

Després d'aquest gran any, va ser impossible retenir Peñarroya, que va acceptar l'oferta de Burgos. La seva marxa va deixar un cert desànim en l'afició manresana, però la solució del club va ser la millor possible, inimaginable per a molts: Pedro Martínez tornava a Manresa per viure la seva tercera etapa. El segon entrenador amb més partits a l'ACB, només superat per Aito García Reneses, agafava el relleu per continuar amb el creixement del projecte.

El millor entrenador possible

Si es fes una enquesta entre els aficionats dels equips de l'ACB sobre quin entrenador els agradaria tenir, el nom de Pedro Martínez seria un dels més votats. No hi ha cap dubte. El de Barcelona està reconegut com un dels millors entrenadors de la història de la competició, i aquesta tercera etapa a Manresa és un gran exemple del perquè d'aquest reconeixement.

De les 28 temporades que porta a l'ACB, 8 han estat a Manresa, dividides en tres etapes: de la 1990/91 a la

1993/94 dirigint el TDK Manresa, la 2014/15 entrenant La Bruixa d'Or, i des de la 2019/20 fins a l'actualitat amb el Baxi. En total, i comptant només partits a l'ACB fins al febrer de 2022, Pedro Martínez s'ha assegut a la banqueta manresana en 264 partits, dels quals n'ha guanyat un 47,3%. Un percentatge espectacular, especialment si tenim en compte que el club ha tingut sempre un dels pressupostos més baixos de la competició.

«No seré jo qui ara descobreixi Pedro Martínez. És un gran entrenador, però em quedo amb el Pedro persona. És un gran professional i una molt bona persona», explica Sàez, peça clau en la continuïtat any rere any de l'entrenador, un dels més desitjats de la lliga. I el seu paper va més enllà del que es veu a la pista: «És un apassionat del seu treball, pensa en el Bàsquet Manresa les 24 hores del dia. És ell qui ens marca la línia a seguir, és tan exigent amb ell mateix que ens fa exigir a tots. Ens ha ajudat a crear l'estructura esportiva que tenim ara». En la mateixa línia es mou Pujol, que assegura que el tècnic «és una part activa i molt implicada en el procés d'incorporar jugadors».

Josep Sàez: «Pedro Martínez és tan exigent amb ell mateix que ens fa exigir a tots. Ens ha ajudat a crear l'estructura esportiva que tenim ara»

Un altre dels segells d'identitat de Pedro Martínez és com ajuda a progressar els més joves. Tenim molts casos en els darrers anys: Lundberg, Jou, Sima, Dani García, Valtonen... «Si creus en ell, en les coses que et diu i les apliques, t'ajuda a créixer moltíssim», explica Jou, un dels casos més evidents de progressió sota les ordres del barceloní. «T'ajuda a millorar en aspectes bàsics del joc que sovint no es treballen perquè es donen per suposats. Millores en petites coses que, sumades, et fan jugar millor. I això et fa augmentar la confiança, que és clau per explotar tot el teu potencial».

Nil Duarte (delegat), Marc Estany (entrenador ajudant), Pedro Martínez (entrenador), Xevi Pujol (director esportiu), Salva Camps (entrenador ajudant) i Adrià Sabata (fisioterapeuta), celebrant la classificació per a la Copa del Rei

Guillem Jou: «Si creus en Pedro Martínez, amb les coses que et diu i les apliques, t'ajuda a créixer moltíssim»

L'home de moda

«En la situació actual tots semblen més bons del que som». La frase ens la diu Pujol, que manté la humilitat tot i ser un dels principals focus mediàtics d'aquest Baxi Manresa. Entrevistes i reportatges als principals mitjans de comunicació estatals, innombrables mencions a les xarxes socials... El director esportiu més jove de l'ACB és en boca de tots, però manté els peus a terra.

Però recapitem. Pujol, que va estar a les categories inferiors del club fins als quinze anys (un base elèctric i treballador), es va incorporar oficialment a l'*staff* tècnic del Bàsquet Manresa la temporada 2014/15, a les ordres de Pedro Martínez. Tenia 23 anys i feia unes temporades que col·laborava amb el

club de manera extraoficial, ajudant en els entrenaments i l'anàlisi dels rivals, en una petició directa de Jaume Ponsarnau, aleshores primer entrenador. I va continuar a la banqueta fins a l'estiu de 2020, treballant amb diferents entrenadors i fent tàndem amb Marc Estany, amic inseparable des de la infància i una altra peça clau del cos tècnic. Fins que se li va presentar una oportunitat de les que et canvien la vida, però que no pots saber mai si per a bé o per a mal.

Després de la primera temporada de Pedro Martínez, el Baxi Manresa decidia no prolongar el contracte de Román Montañez. El de Sant Joan de Vilatorrada deixava així el club després de tres temporades com a director esportiu, en les quals els resultats esportius havien estat positius (ascens a l'ACB, classificació per als play-off). La decisió va ser compromesa i part de l'afició no la va compartir ni acabar d'entendre. «La relació amb el Román sempre ha estat excel·lent, però creia que podíem fer les coses d'una altra manera. No és que ell no fes bé la seva

feina, al contrari, però ho volíem fer d'una altra manera», exposa Sàez.

I si la decisió de no renovar Montañez va sorprendre a molts, la de nomenar Pujol com a nou director esportiu va agafar tot l'entorn amb el peu canviat. Que si massa jove, que si no té experiència... Ara tothom celebra el seu treball, però fora del club no van ser gaires els qui hi van creure des de l'inici. «Des de fora es deia que no tenia experiència en el càrrec, i és cert, però els que el coneixíem veíem tot el bàsquet que mirava, com ajudava a tothom a prendre decisions des del punt de vista tècnic... És una persona molt apassionada de la seva feina. Era un gran tècnic assistent i un dia hauria pogut ser primer entrenador. Era molt jove, sí, però tenia clar que podia fer aquesta feina. I em sembla que no m'he equivocat, hem fet un gran salt de qualitat», resumeix Sàez, que va ser la primera persona que va proposar el nom de Pujol per aquest càrrec.

A la pregunta de si li va fer por assumir el càrrec, Pujol respon que no. «Em

La temporada es va encaminar molt bé amb el triomf en la Lliga Catalana guanyant al FC Barcelona a la final

vaig centrar en el meu dilema personal. M'estava formant com a entrenador, estava decicant les 24 hores del dia a pensar com a entrenador. La part més de direcció esportiva m'interessava i havia anat fent algunes tasques, però el meu cap pensava com a entrenador. Al cap d'un dia de rebre la proposta, em vaig fer la següent pregunta: com em sentiré d'aquí a un any? Em lamentaria per seguir com estava o per haver canviat? I vaig tenir la resposta molt clara. I aquí estic. Al final, crec que el valent va ser qui em va proposar, però era un canvi de rol dins del mateix escenari. La por no hi era».

Fitxatges clau

El gran encert en els fitxatges és una de les claus del bon rendiment del Baxi Manresa aquesta temporada. Especialment en aquest curs. Els Moneke, Francisco, Thomasson o Valtonen estan en boca de tots i és probable que el curs vinent no defensin els colors vermells, però fa una temporada eren

autèntics desconeguts per a la majoria. S'entén, doncs, que sovint preguntin a Pujol pel seu mètode. «No hi ha secrets, és posar-hi dedicació i temps», i no vol caure «en la trampa de creure que tot està bé i que em puc deixar anar i relaxar-me, intento anticipar-me a les coses del dia a dia i pensar en el mitjà-llarg termini». El manresà afegeix també que «l'equip està jugant bé i sent competitiu, assoleix els objectius, però la meua incidència en el dia a dia de tot això és força menor. Es parla poc del cos tècnic i és clau en tot aquest èxit. Som un equip de gent molt implicada i que intentem fer les coses bé».

Com comenta Pujol, una de les idees fixes des de la direcció esportiva és disposar del millor entrenador possible i dissenyar equips equilibrats i competitius, i això és possible amb una combinació de «jugadors amb experiència, jugadors que puguin tenir un recorregut i jugadors de la casa que puguin créixer amb nosaltres... I certes

apostes de risc. I a partir d'aquí, anar a la guerra». Però com es decideixen aquests noms? És un procés on influeixen diversos factors i intervien diferents protagonistes, com ens explica el mateix Pujol.

«Intento anar fent un seguiment de diferents competicions i a partir d'aquí ho entenc com un procés d'eliminació. Partim d'unes llistes amb diferents noms, que evidentment són flexibles i pots anar allargant o escurçant durant la temporada. Però la clau és anar eliminant noms durant el curs i arribar al moment del mercat amb les idees clares». I afegeix que també és crucial «veure què ha funcionat a l'equip i què li ha faltat, sobretot comparant-lo amb la lliga en la qual estem i parlant amb l'entrenador, per mirar com podem millorar el que tenim». I hi ha un aspecte que Pujol té clar: «No sempre surt ni sortirà tot bé, però som fidels a la idea que tenim. A partir d'aquí, no podem aspirar a jugadors de gran

cartell ja consolidats al primer nivell europeu, així que hem de buscar en altres llocs. I aquí hem d'intentar tenir bona informació i anticipar-nos per poder trobar el jugador adequat. És molt important saber on anar a buscar els jugadors que necessites».

Xevi Pujol: «No sempre surt ni sortirà tot bé, però som fidels a la idea que tenim»

En aquest sentit, hi ha un perfil de jugador que encaixa perfectament amb la idea del club: «Els jugadors que estan desenvolupant-se i en una direcció encara ascendent, que vulguin créixer i continuar treballant. Ens sentim còmodes amb aquest perfil. Per com som com a club, necessitem gent amb la mateixa ambició que nosaltres. I a partir d'aquí combinar-los amb jugadors amb experiència, que saben on estem i com és el club i la lliga».

Una de les característiques principals del Baxi Manresa en aquestes darreres temporades és la química que hi ha dins el vestidor. «Dels que he estat, recordo que l'any de la LEB hi havia una química brutal entre els jugadors. L'any passat també, tot i que amb la covid-19 tot estava més limitat», exposa Jou, que explica que aquesta temporada «entre el grup que ja hi havia de l'any passat i els nous jugadors hi ha hagut una gran connexió. Molts dels que han arribat tenen una alegria que contagi en a la resta, i la bona relació que hi ha fa que els moments complicats a pista siguin més fàcils de superar. Els companys t'ajuden a passar els mals moments». El de Llagostera afirma que «no només són grans jugadors, també unes persones increïbles, amb moltes ganes de treballar. I aquest és principal motiu pel qual tot va tan bé».

Guillem Jou: «Entre el grup de jugadors que hi havia l'any passat i els nous hi ha hagut una gran connexió»

El nord-americà Joe Thomasson saluda a una afició entregada a l'equip, al Nou Congost

I això és un aspecte que es busca des de la direcció esportiva: «Quan t'interesses per un jugador, has de saber qui t'estàs ficant a casa». Pujol valora així la química aconseguida dins el vestidor aquesta temporada: «La veritat és que són bona gent. Cadascú, des de la seva cultura i personalitat, ha sabut trobar el seu espai. Es respecten molt entre ells. La clau és que tothom sap què ha de fer per ajudar l'equip, saben el que el club i l'entrenador els demanen perquè les coses vagin com han d'anar. Ho tenen clar i estan focalitzats. Com que tenen la sensació que tots estan en el mateix vaixell, tots

remen en la mateixa direcció».

Sintonia dins el club

Des de fora, la química i bona relació que hi ha dins el vestidor també es veu reflectida en els diferents estaments del club. La sensació és que la connexió entre la directiva, la direcció esportiva i el cos tècnic és total. Un aspecte clau que no sempre és fàcil d'aconseguir, però que ajuda a construir projectes guanyadors i, sobretot, a reconduir situacions complicades. I des de dins el missatge que transmeten els protagonistes reforça aquesta idea.

Un club esportiu, en molts sentits, no deixa de ser una empresa. I, com en qualsevol empresa, tothom és important. Però quan es tracta d'un club petit, que competeix contra autèntics transatlàntics, la feina de cada persona és de vital importància. «Totes les persones que estem dins del club seguim la mateixa línia de treball i som una pinya. Sense la feina diària de tota la gent del club, aquest projecte no seria possible», remarca Sàez.

Hi ha tres estaments bàsics del club que s'associen a tres noms propis: Josep Sàez, Xevi Pujol i Pedro Martínez.

El tècnic badaloní Pedro Martínez ha aconseguit conjuntar un equip molt competitiu

Com dèiem, hi ha més gent al darrere, però són les tres cares més visibles a banda dels jugadors. I la bona relació entre ells és una de les claus per entendre l'èxit recent de l'entitat. En parlen ells mateixos, a excepció de Pedro Martínez, que durant la temporada només parla públicament en les rodes de premsa oficials:

Pujol: «Tinc un respecte immens pels dos, i els estic molt agraït perquè tant un com l'altra han confiat en mi. La sensació és que amb ells tot és més fàcil».

Sàez: «Soc un més de l'equip. No soc

un president que està a una altra banda, sinó que intento compartir tot el que passa al club i que les coses flueixin, sent un integrant més de l'equip».

Pujol: «Té una gran experiència i coneixement en molts àmbits, i així i tot és una persona que primer escolta i després opina. I això és molt important, perquè a l'hora de prendre decisions que et fan anar cap a una banda o cap a una altra (moltes vegades de forma definitiva), tenir aquest punt de pausa és vital per equivocar-te menys».

Sàez: «En l'àmbit esportiu, les figures

més importants són el Pedro i el Xevi. Jo els ajudo, però no prenc les decisions esportives, aquesta és la seva responsabilitat».

Pujol: «Sempre m'ha deixat treballar a gust i quan he necessitat alguna cosa, m'ha aconsellat. És una persona que et deixa el teu espai per a treballar i que saps que sempre està allà».

Sàez: «La relació amb ells és molt bona. Crec que em veuen com un integrant més de l'equip, no com un president que va a la llotja i està fora del seu cercle. Cadascú té la seva funció, i la meva

Rafa Martínez va voler compartir amb els aficionats l'alegria per la classificació per la Copa del Rei

responsabilitat és donar-los servei perquè tot funcioni, intentant resoldre els problemes que es presenten, ajudar i que continuem tirant endavant».

Pujol: «Amb el Pedro parlem molt cada dia, tant dins com fora de la temporada. Tenim una visió del bàsquet molt similar, i ell sap com soc i jo sé com és. Crec que ens combinem bé».

Mirar el futur amb il·lusió

D'ençà que va tornar a l'ACB, el Bàsquet Manresa ha aconseguit diverses fites històriques: classificar-se pels play-off 21 anys després, entrar a la Copa del Rei (18 anys després), tornar a competir a Europa (20 anys), imposar-se al Barça al Palau Blaugrana (25 anys) i guanyar la Lliga Catalana (22 anys). Tot amb una aposta pel bàsquet ofensiu, donant espectacle i reafirmant el valor de la paraula equip. I pel camí, s'ha recuperat la connexió amb l'afició i la ciutat. I això que, pel mig, hi ha hagut una pandèmia que va deixar el món paralitzat durant molts mesos. Amb aquest present tan il·lusionant, què hem d'esperar del futur?

Sàez és explícit: «Com sempre, tota la prudència. Del que es tracta és que el projecte continuï sent important per a la ciutat i competint a l'ACB. Tot el que ens vingui per sobre d'això serà fruit dels nostres encerts. Serà molt difícil generar molts més ingressos dels que tenim i encara tenim una part de deute que hem d'amortitzar, així que hem de continuar sent austers. El que és el Bàsquet Manresa. Però amb l'esperit i la il·lusió que tenim ara, que ens fa superar moltes coses».

Pujol hi ha afegit: «Hem de mantenir els peus a terra, sobretot internament. Això ens permetrà seguir amb el que volem fer, sent ambiciosos i a la vegada mantenint una humilitat. Al final nosaltres hem de fer les coses molt bé i treballar de valent per poder ser competitius».

I Jou ho complementa: «Hem de ser ambiciosos però sense perdre el nord. Tenim el pressupost que tenim i a la pretemporada sempre som un dels candidats a tenir opcions de baixar. Les coses funcionen quan treballes

bé i apliques el teu mètode. La clau és ser ambiciosos sense perdre de vista l'objectiu principal, que és mantenir la categoria».

Sàez conclou: «No hem de tenir por. Hem de sortir a competir cada dia. A vegades les coses sortiran millor i d'altres pitjor, però el que hem d'intentar és sempre fer les coses ben fetes: treballar al màxim, entrenar fort... Al final és un esport, i hi ha equips que són millors que tu. Però s'ha de mantenir la il·lusió competitiva i intentar fer el millor paper possible, jugués on jugués. La clau és sentir orgull del teu equip i intentar fer les coses bé».

Hi ha dues paraules que es repeteixen: ambició i humilitat. Dos valors intrínsecs d'un projecte que ha recuperat l'essència del Bàsquet Manresa i l'ha catapultat a la primera línia del bàsquet estatal i europeu. Al final passarà el que hagi de passar, l'ACB és una competició molt dura i no sempre les coses sortiran bé, però com diu el capità Jou, «tal com està el club, tot fa pensar que les coses aniran bé».

SOM FEMINISTES

8 de març
Dia Internacional
de les Dones

La **Diputació de Barcelona** treballa al costat dels ajuntaments per impulsar polítiques d'igualtat. Construïm pobles i ciutats feministes.

Jennifer Marin

Colòmbia

«Segueixo el Baxi Manresa. Estic molt contenta perquè estan fent una temporada molt bona»

aig néixer a la ciutat de Cali, a Colòmbia, l'any 1991. Soc d'aquesta bona època dels noranta. Tinc trenta anys. La meua relació amb Manresa és una història llarga; la meua parella és de Berga, i ens vam conèixer el 2017, quan fèiem un màster

en Estudis Jurídics avançats a la Universitat de Barcelona. Vam sobreviure a la distància i al 2018 la meua parella es va traslladar a viure amb mi a Colòmbia fins al 2020, quan vam decidir tornar. Vam arribar al Berguedà el gener del 2020 i des del setembre estem vivint a Manresa. Vam triar aquesta ciutat perquè no volíem viure a Barcelona, perquè ens agrada la muntanya i la tranquil·litat, però també ens agrada la ciutat, sobretot a mi. Per això ens hem decantat per Manresa, que és més gran que Berga, i a més a més la meua parella ara treballa a la Generalitat, aquí. Però jo treballa a Colòmbia, soc advocada. A més, des del 2018 estic vinculada a la docència universitària i ara estic fent un doctorat en dret a la Universitat de Barcelona. A causa de la pandèmia, moltes classes es poden fer utilitzant plataformes virtuals, com el moodle o el teams, a més de les videoconferències, així que he pogut continuar amb una contractació com a docent de dret en una universitat de la ciutat de Cali i visc amb dos fusos horaris! En tot cas, ara mateix també estic buscant feina aquí perquè vull connectar-me un altre cop a la pràctica del món jurídic, especialment amb la consultoria, o continuar amb la gestió acadèmica.

El que m'ha sorprès més dels vostres costums és que teniu moltes festes a cada poble, per petit que sigui, i a més en molts casos als barris. En alguns mesos de l'any pots estar cada cap de setmana en algun poble aprofitant les seves festes locals. I una altra cosa que m'ha sorprès molt, parlant del menjar, és l'empedrat. A Colòmbia normalment el gra el fem amb guisats i aquí es menja com una amanida. El que més m'agrada d'aquesta ciutat és la Seu i la Cova de Sant Ignasi, són dues construccions fascinants, que tinc pendent de visitar per dins, però m'agrada molt veure-les des

de fora, donen una sensació de grandesa molt forta. També m'agrada molt anar a caminar per la Séquia, és fantàstic per mi anar per un camí amb aigua a tocar, a més de ser una construcció impressionant. Segueixo molt també el Baxi Manresa. L'equip té una afició més i estic molt contenta perquè aquest any estan fent una temporada molt bona.

Estic aprenent català, formalment des de l'abril de l'any passat, amb el Consorci per a la Normalització Lingüística. Ara estic fent el segon nivell de l'Elemental 2, per tant espero tenir la certificació del nivell B1 aquest estiu. En general em va molt bé, m'agrada aprendre coses noves i formar-me, a més així puc fer més immersió aquí a Catalunya, tot i que ja intento parlar constantment en català a qualsevol lloc on soc. De fet, des que vaig arribar aquí la majoria de gent em parla català i això m'està ajudant molt. Ah! M'agradaria afegir que el que no m'agrada de Manresa és el fred! Vinc d'una regió colombiana on tot l'any és estiu, l'únic que canvia de les estacions són els períodes secs o de pluges, i aquí l'hivern se m'està fent molt llarg...

Dia Internacional de la Llengua Materna al CNL Montserrat

L'any 2000, la UNESCO va declarar el 21 de febrer el Dia Internacional de la Llengua Materna, amb la finalitat de fomentar el multilingüisme i la diversitat cultural i fer ressaltar la importància de les llengües maternes, com a patrimoni cultural, identitari i d'integració social.

Al món, s'hi parlen més de 7.000 llengües. A l'Àsia: hindi, urdú, tàtar, mandarí, birmà, tibetà, nepalès, entre d'altres. A l'Àfrica en són més d'un miler: suahili, haussa, amazic, fula, etc. A Europa n'hi ha més de 50: català, castellà, armeni, hongarès, basc, txetxè, agul, etc. El quítxua, l'aimara, el zàparo, el kiowa i d'altres són llengües del continent americà, i, algunes, dissortadament, s'han acabat extingint i han estat substituïdes pel francès, el castellà, el portuguès i l'anglès. Per últim, a Oceania n'hi ha més de 1.500 disperses per tots els arxipèlags que estan seriosament amenaçades.

Al CNL Montserrat, cada any commemorem aquest dia amb una activitat entre l'alumnat perquè prengui consciència de la importància de la llengua materna. Enguany els alumnes han escrit en una cartolina, d'un color assignat a cada llengua, una paraula que els és significativa de la seva llengua materna i, a sota, la traducció al català.

LABORATORI
D'ANÀLISIS
CLÍNIQUES
ANTONI
NOGUERAS

Mossèn Jacint Verdaguer, 40
Tel. 93 873 34 47 - Manresa

Preinscripcions d'educació infantil i primària

del 7 al 21 de març

l'espill

Llar d'infants
Educació Infantil
Educació Primària

Trucans per concertar una visita

Visitans a

www.escolaespill.cat

C/ Sant Joan 51-59 · Manresa
Tel.: 93 877 31 19 · escola-espill@xtec.cat

L'economia circular

Josep M. Macià Roldan,
gerent i secretari tècnic del Col·legi d'Enginyers Tècnics Industrials de Manresa

l'economia circular és un concepte econòmic que s'interrelaciona amb la sostenibilitat i que té com a objectiu que el valor dels productes, els materials i els recursos es mantingui en l'economia durant el major temps possible, reduint al mínim els residus.

Actualment, cada català genera a l'any una mitjana de 460 kg de residus urbans; és a dir, sis vegades més que el seu pes mitjà. Aquesta dada impactant és una conseqüència del model econòmic lineal que ha imperat durant anys, basat en l'extracció, producció, consum i eliminació. Un model que implica un alt cost ambiental, tant a l'hora de produir els productes com en acabar el cicle de vida. Per tant, és urgent implantar un altre sistema més sostenible, que aprofiti els recursos i doni una nova vida als residus que generem: l'economia circular.

Aquest model redueix el consum i el malbaratament de matèries primeres, aigua i fonts d'energia. Tots els processos de fabricació de béns o serveis impliquen un cost ambiental. Per minimitzar-ho, l'economia circular promou l'optimització dels materials i residus allargant-ne la vida útil. D'aquesta manera es fuig de l'actual sistema lineal d'usar i llençar i s'aposta per un altre respectuós amb el medi ambient i basat en la prevenció, la reutilització, la reparació i el reciclatge. En definitiva, l'economia circular permet allargar la vida útil dels productes i donar-los una segona vida. Ens hem de mentalitzar que els residus no són deixalles, sinó recursos que poden tenir noves vides. I que en reciclar-los formem part d'un món que no deixa de girar. Un món més circular i sostenible.

Les conegudes 3R (Reducir, Reutilitzar i Reciclar) minimitzen l'impacte estalviant recursos i energia. Però, per què no fer que els productes siguin més sostenibles des del propi disseny? O per què no reparar-los en lloc de comprar-ne de nous? L'economia circular introdueix a la cadena altres conceptes com l'ecodisseny i la reparació, i amplia aquestes 3R a 7R. Les coneixeu? Redissenyar, Reduir, Reutilitzar, Reparar, Renovar, Recuperar i Reciclar! Hi ha molts exemples d'economia circular, uns de molt coneguts

i d'altres més innovadors. Creix la demanda de productes d'empreses que fan servir com a recursos, els residus propis o d'altres per generar beneficis: cervesa feta de pa sec; el pa sec en bon estat pot servir per elaborar altres aliments, és un residu comú i abundant que no sempre s'aprofita; la redistribució d'aliments no consumits en restaurants, etc.

En el nostre territori tenim el privilegi de tenir implantades l'Escola Politècnica de la UPC on es duen a terme importants treballs de recerca en aquesta línia i un centre com és Eurecat Manresa, amb personal tècnic altament qualificat, que a través de la seva potent Àrea de Sostenibilitat participa en diferents projectes nacionals i internacionals amb empreses de totes les mides i sectors, i mira d'obrir noves oportunitats de futur en aquest camp i desenvolupar tecnologies i solucions. L'objectiu final és transferir l'economia circular i tot el coneixement generat a la societat i al món empresarial del territori, per generar un impacte positiu. Un exemple d'èxit seria el projecte CYCLO-SLAG, que desenvolupa solucions innovadores i sostenibles per transformar l'escòria blanca de l'acereria en productes d'alt valor afegit. Estem davant d'un concepte que ben mirat no és pas tant nou. Els nostres avis ja donaven les peloies sobrants al bestiar, aprofitaven el paper de plata de la xocolata per embolicar o el marro de cafè colat com a fertilitzant de l'hort. El mateix pa amb tomàquet era una manera d'aprofitar els crostons de pa que havien quedat al calaix i els tomàquets madurs.

Maduixes en estat pur

Blanca Soler

Després d'un hivern feixuc i d'uns mesos amb baixes temperatures, consumint la mateixa varietat de fruites no gaire més enllà de la poma, la pera, el plàtan, la taronja i el kiwi, arriben les primeres maduixes. La temporada oficial de la collita d'aquesta fruita és de l'abril al maig, però ja se'n comencen a veure les primeres a les fruïteries. El color vermell desperta passió i curiositat, i ens preguntem quina és l'aroma i la textura d'aquesta fruita que arriba quan s'acosta la primavera. El color vermell ens atrau molt més que els colors ocres de les fruites tradicionals que reposen a la fruïtera durant tot l'any.

Més endavant, al maig, amb els pri-

mers pics de calor, ens arriben les pomposes cireres, al juny les síndries de gran diàmetre, al juliol les senyores prunes i a l'agost els carnosos tomàquets. Els licopens, els pigments de color roig dels vegetals, ens aporten antioxidants, i a més a més, propietats preventives per a la salut cardiovascular i coronària. La maduixa en sí, conté olis essencials, és rica en vitamina B i C, i principis actius que es troben als

«Són baixes en calories i ajuden a perdre pes perquè redueixen la gana»

tanins i flavonoides. Per altra banda, són baixes en calories i ajuden a perdre pes perquè redueixen la gana.

A Catalunya, la comarca que conrea maduixes per excel·lència és el Maresme. Aquest fet és degut al clima i la situació geogràfica, per això la qualitat de les maduixes és excel·lent. El fruit de la maduixa neix d'una flor blanca i un cop caiguts els pètals comença a madurar. Quan aquest assoleix l'òptim color vermell, té un gust dolç que combina molt bé amb un punt d'acidesa com ara el iogurt.

Si compreu maduixes a Manresa, que siguin de proximitat i de qualitat, del Maresme o de la jardineria del balcó de casa. Que no siguin d'hivernacle, ja que són conreades per extreure'n un rendiment econòmic i tenen una vida curta de dos anys. Podeu elaborar infinites receptes i amb aquelles maduixes que estiguin més madures en podeu fer melmelada.

La roca del Corb

Josep M. Mata-Perelló / Josep Girabal Guitart
(Geoparc Mundial UNESCO de la Catalunya Central)

S

ituada a la comarca de l'Alt Urgell, molt prop de l'extrem meridional, quasi a tocar del terme de la Baronia de Rialb (Noguera), la roca del Corb és dins del terme de Peramola, molt a prop del despoblat de Cortiuda i dels majestuosos relleus

de Sant Honorat. És un indret espectacular, que formarà part del futur Parc Geològic i Miner del Solsonès–Alt Urgell. Peramola és un dels onze municipis que en formaran part. La roca es troba situada dintre del Sistema Pirinenc, tot i que els materials són similars als que formen part de la Depressió Geològica de l'Ebre. Aquests relleus es trobaven coberts pel mar situat aleshores a la depressió. Més tard, es van anar aixecant aquests relleus pirinencs, per uns moviments anomenats epirogènics. Alhora, en actuar l'erosió sobre els materials que s'anaven aixecant, això va provocar que per sota dels sediments depositats al mar, després del plegament, es poguessin veure les estructures pirinenques.

Els materials que apareixen a la roca del Corb són de caràcter detrític, d'uns nivells constituïts per conglomerats de l'Oligocè, sedimentats quasi a las acaballes de la Fase Pirinenca del Plegament Alpí. Per aquesta raó tenen una lleu inclinació cap al Nord. No són horitzontals, tot i que ho sembla, especialment si es comparen amb els nivells

Nom del paratge: La Roca del Corb. **Situació:** Terme municipal de Peramola, a la comarca de l'Alt Urgell, dintre del futur Parc Geològic i Miner del Solsonès–Alt Urgell. **Situació geològica:** Es localitza en un indret força interessant de la nostra geologia. Els materials es van sedimentar al mar que hi havia aleshores en una gran depressió entre els relleus pirinencs i els del Sistema Mediterrani. **Importància geològica:** Aquests materials ens marquen una important cronologia geològica. En efecte, aquests sediments s'han format després d'haver-se originat les primeres estructures geològiques, situades més al Nord, sobre altres estructures formades posteriorment. **Materials geològics:** Els materials que constitueixen el relleu de la roca del Corb tenen un marcat caràcter detrític. Es tracta dels anomenats conglomerats postorogènics de l'Oligocè, que apareixen en una situació subhoritzontal i tenen entre 33 i 25 milions d'anys d'antiguitat; mentre que els nivells pirinencs que hi ha sota, que pertanyen al Cretàcic Superior, tenen entre 130 i 150 milions d'anys. **Curiositats:** A la roca del Corb hi ha diferents balms obrades com la coneguda Casa del Corb. A més a més hi ha una de les esglésies romàniques més petites, situada en un indret de difícil accés; l'ermita de Sant Salvador del Corb.

carbonatats cretàtics que hi ha sota, amb els quals són discordants. És a dir, tenen inclinacions diferents: uns han estat plegats i replegats i els altres no. Aquests relleus enlairats són similars als nivells més alts dels indrets que vam denominar Altiplans Septentrionals de la Depressió Geològica de l'Ebre (Collegats, Queralt, les Encantades o els Mallos de Riglos). Cal dir, que sobre aquests materials ha continuat actuant l'erosió i ho continua fent, fet que dona lloc als relleus que ara coneixem, ben visibles des de diferents indrets de Catalunya.

Participació ambiental

Ignasi Cebrian

Participar vol dir prendre part en alguna cosa. Hi ha moltes maneres de participar: col·laborant, compartint, cooperant... Aquesta cosa en la qual es pren part és un projecte comunitari, una realitat que cal refer, transformar o re-

construir de nou. Segons l'envergadura del projecte, requerirà més o menys participació. Com més participació individual, més possibilitats de canvi social hi haurà. El món de les entitats ecologistes no és una excepció, és necessiten activistes per aconseguir tirar endavant projectes de caire ambiental. Fa falta participació ambiental. Hi ha, però, diferents graus de participació ambiental. El nivell més baix de tots és una participació que no requereix cap mena d'implicació, només rebre informació sense esperar res a canvi o fer acte de presència, senzillament assistir a un acte o activitat: xerrada sobre el canvi climàtic, caminada interpretativa del paisatge... Es pot dir que les expectatives de canvi personal i social són baixes. És un primer pas per ser activista, conèixer realitats ambientals i altres activistes.

Hi ha un altre grau de participació, és l'enfocada a transformar la realitat, a canviar-la. El primer pas és ser crític amb la informació que reps, buscar els diferents punts de vista i percepcions ambientals. Si hi ha res a transformar, cal veure què és el que no funciona i per què. Cal ser crític per després prendre una decisió, la més encertada amb les finalitats de canvi. A partir dels diferents punts de vista i d'haver fet una diagnosi de la situació, cal prendre decisions. Però no n'hi ha prou amb decidir. Decidint no hi ha transformació ambiental, falta un pas més. Cal passar a l'acció ambiental compartida i planificada, a partir d'uns objectius.

Finalment, s'ha de reconèixer i difondre tot allò que estem canviant per tal d'incentivar encara més la participació. La implicació dels participants és màxima quan es passa a l'acció i a la divulgació, i és quan hi ha una incidència real de canvi. Avui dia, amb els mitjans digitals, la majoria de ciutadans sovint ens quedem als nivells més baixos de participació ciutadana. Sobretot, en el nivell de donar grans idees i que les portin a terme d'altres. Hi ha moltes petites i grans excepcions, però. En són exemples actuals, els mo-

Les sortides ambientals són un primer pas per endinsar-se en l'activisme.

viments apareguts per buscar alternatives més solidaries i sostenibles a l'ampliació de l'aeroport de Barcelona o el moviment per la no realització d'uns jocs olímpics d'hivern al Pirineu.

**«Tenim un deure moral amb
unes generacions castigades;
explicar el que va passar el
màxim de bé possible»**

FRANCESC SERRA SELLARÉS

Jordi Sardans
Fotos: Francesc Rubí

Nou director dels Serveis Territorials de Cultura de la Catalunya Central i vicepresident de la Comissió de Patrimoni, és llicenciat en Humanitats, doctor en Història Moderna, especialista en la Guerra de Successió a Catalunya i investigador de genealogies i masos de la Catalunya interior. Del 2005 fins al 2021 ha treballat com a professor d'institut en diferents centres de la comarca: Moià, Navarcles i Artés, i també al Lluís de Peguera i al Pius Font i Quer, de Manresa.

Quina és la teva feina com a director de Cultura a la Catalunya Central?

—Amb l'oficina a Vic, segons la consellera la meva feina és parar les orelles al territori. He de canalitzar les problemàtiques que tinguin relació amb la Cultura, a través de les direccions generals. Hi ha molta feina. Quan la Consellera no pot anar a un acte que considera rellevant, me'l delega. Faig més hores que un ventilador, però en gaudeixo molt. Recorro molts quilòmetres amb el

cotxe oficial per visitar ajuntaments, coordinar grups de regidors de Cultura, a qui informo de les subvencions que van sortint, perquè ara no tenim pressupost propi. També em reuneixo amb patrons i coordino les mesures anticovid en matèria de Cultura. Tinc una agenda prefixada i una altra d'autònoma.

—Els objectius que t'has proposat són de canvi o continuïtat de l'etapa Lluís Cerarols?

—Cerarols ha estat un referent i un mestre. Vam fer un bon traspàs d'informació i mantinc bona part dels seus compromisos. Ell és més d'un vessant

humanístic filosòfic i jo d'història i patrimoni, on potser hi haurà algun canvi, que no serà radical. Estem preparant unes jornades de turisme cultural a la Catalunya Central per promoure el barroc, amb una ruta cultural que doti de contingut el Solsonès i la Segarra, amb capitalitat a Manresa, per aprofitar l'any ignasià. Es farà el gran Museu del Barroc, que segons Magda Gassó, cap del Servei de Museus, és un dels de referència. Un altre objectiu és ajudar a facilitar la dinamització del patrimoni, fins i tot amb l'intent d'unir-lo amb l'esport. També recuperar l'ús social del català i apostar fort pels nous formats digitals, que siguin atractius.

—Quina és la teva tasca com a vicepresident de la Comissió de Patrimoni del territori?

—Estar a l'aguait de tots els temes d'obres que entren en conflicte amb béns patrimonials, ja que han de passar per la comissió. Fa poc que he arribat, m'ocupo de la part formal d'encetar el debat i marcar-ne les directrius. De vegades a contracor, perquè hi ha obres importants d'interès públic i no tothom hi està d'acord, però és clar que cal un control perquè hi hagi una preservació del patrimoni.

L'ensenyament

—L'ensenyament està en un període de canvis profunds?

—Ara està d'actualitat pel fet de voler començar una setmana abans, que s'explica perquè va bé a les famílies amb menys recursos, però el professorat està indignat perquè afecta la preparació del curs. Hi ha problemes més profunds i seriosos. Tenim una societat diversa, una part de la qual dubta sobre les perspectives del sistema educatiu. Hi ha un gran percentatge de gent nouvinguda, bona part de la qual sense un suport familiar. Si no entenen el que se'ls explica, és fàcil que es desenganxin i els costi de seguir. El sistema educatiu en una societat tan complexa no està pensat igual per a tothom. Soc dels que penso que estem reproduint models que no estan pensats per avui dia. L'alumnat ha canviat: han pujat amb unes noves tecnologies que fa que no tinguin paciència i tot ho vulguin tenir de seguida. Estan acostumats als estímuls ràpids i és molt difícil mantenir la seva atenció, no els interessen els discursos llargs.

—Professors i alumnes parlen el mateix llenguatge?

—Hi ha molta diversitat entre l'alumnat. Hi ha hagut un tall generacional de manera que no fem servir els mateixos llenguatges i parlem de realitats diferents. Calen canvis profunds, sobretot de metodologia. Alguns proposen treballar per projectes, però què passa quan les plantilles dels instituts no són estables? Uns poden fer un projecte perquè el senten, però quan arriba algú nou, no en té ni idea. El que acaba passant amb aquest ensenyament tant modern, del qual tinc una visió crítica, és que sovint es perd la competència lectora. Els alumnes cada cop llegeixen menys i escriuen més malament: en lloc d'anar endavant, anem endarrere.

Assessor històric

—Quina ha estat la teva contribució com a assessor històric?

—A Navarcles em van encarregar durant els primers anys de la Monacàlia, l'assessorament de l'escenificació dels moments habituals en un monestir, com ara el cobrament del delme. Després va venir l'assessorament del 18 de setembre a Cardona, on feia les xerrades informatives de l'Aplec, de caire cultural i instructiu, que invitaven a una major participació. De cara al Tricentenari vam creure que calia fer una obra de teatre potent, explicant el Setge. També he assessorat llibres, publicacions i articles.

—Com és que el Setge es va convertir en un documental de TV3?

—Va ser a proposta de l'empresa de comunicació E2S, que estava en contacte amb Jordi Ferrerons, especialista en documentals. Vaig proposar un guió i vaig fer l'assessorament històric dels llocs on s'havia d'anar per contextualitzar el setge. El documental es va representar en hora punta el 12 de setembre del 2012, després de la gran manifestació. Inclou escenes de batalles i és un producte multilingüe que penso que va sortir bastant bé.

—La història de Catalunya mereixeria tenir una gran producció cinematogràfica?

—I tant! És la gran mancança del Tricentenari. Em consta que algunes productores hi van estar treballant, però tot va quedar en no res. S'hauria d'haver presentat el 2014, de manera que ens hauria ajudat de cara al 2017.

Sant Benet de Bages

—Què és el més remarcable de la teva tesi sobre Sant Benet de Bages?

—Va del 1593 fins el 1835, a l'època montserratina. A diferència d'altres monestirs, l'abat de Montserrat va permetre la continuació de l'abat de Sant Benet, que no es va convertir en un priorat. Ara bé, els monjos eren montserratins i passaven un temps a Sant Benet. El 1493 va passar a formar part de la Congregació de San Benito de Valladolid. Hi havia monjos catalans i castellans, com demostra la documentació. Les nòmines dels monjos mostren que molts venen del nord d'Espanya, fet significatiu, ja que els monestirs benedictins de la congregació claustral tarraconense eren catalans. El funcionament del senyoriu demostra com el monestir se sostenia a través de les rendes que pagava la gent. També esmento l'evolució de l'edifici, sobretot el barroc.

Darrera victòria catalana

Com va sorgir la idea de fer un llibre sobre la batalla de Talamanca?

—És el primer sobre la temàtica de la Guerra de Successió. La idea va sorgir estant a l'Arxiu Comarcal del Bages, amb Gustau Erill, quan vam trobar una biografia feta per l'advocat de Francesc Busquets i Mitjans, que era un coronel de miquelets, on es reproduïa una carta ben descrita, però que contenia errors toponímics com Munassa, en lloc de Musarra. Coneixia un aficionat a la recerca amb detector de metalls de Navarcles a qui vaig convèncer per anar-ho

a veure sobre el terreny. Vam trobar-hi bales de plom. Ens vam posar en contacte amb l'Ajuntament de Talamanca, on l'alcalde Josep Tarín s'hi va interessar molt i ens va encarregar el llibre. Jo coneixia Xavier Hernández Cardona que ens va animar a organitzar un equip professional de didàctica del patrimoni de la Universitat de Barcelona, coordinat per ell. Amb Xavier Rubio van coordinar el llibre *Talamanca 1714. Arqueologia d'una batalla*, on nosaltres també vam col·laborar en alguns articles.

—Com és que la temàtica sobre la Guerra de Successió va tenir continuïtat?

—El tema es va ampliar quan em va venir a veure el professor Jaume Sobrequés per encarregar-me *Els herois del 1714. Els defensors de Catalunya*, que es va publicar el 2013. I Agustí Alcoberro, que coneixia de la seva etapa al Museu d'Història de Catalunya, em va encarregar el llibre *Cardona (1705-1714): La*

pliquem d'on van treure les armes, els cavalls, la roba; com eren els encàrrecs que es feien als empresaris de l'època, els paraïres; o com funcionaven les confiscacions de vaixells a la marina.

—Quina valoració fas de la Ruta 1714 del Museu d'Història de Catalunya?

—Positiva. Les rutes senyalitzades aporten una dignificació del patrimoni. Fan memòria de diferents espais que van tenir protagonisme en aquell moment. La Guerra de Successió s'havia estudiat amb poc rigor, especialment pel que fa a la Catalunya Central.

—A Manresa es va practicar el bel·licisme de terra cremada. En què consisteix?

—Atacs a la població per escarmentar-la de valent, sobretot per repressió, amb la intenció d'evitar qualsevol dissidència posterior. Els borbònics ho van començar a aplicar al Pla d'Urgell, on van cremar habitatges, però també els conreus,

—Com va afectar la població civil?

—A la majoria li va costar anys tornar a refer les cases i les poques que van quedar van passar a ser col·lectives, de molta gent que va viure atapeïda durant uns anys, d'altres van passar a viure a casa de parents que tenien a pagès.

—Manresa és una ciutat recremada, el 1811. És una venjança per les dues derrotes del 1808 al Bruc?

—Crec que sí. És un acte de repressió i venjança, amb el mateix esperit de desmoralitzar la població civil. Tot plegat va fer perdre a la ciutat un patrimoni important.

—Està quantificada la pèrdua d'aquest patrimoni?

—Sabem que va afectar els grans casals senyorials, com el dels Peguera que està desfiguradíssim, i també el d'altres famílies benestants i nobles que van perdre les seves cases, com també els menestrals.

—Com es planifica el nou urbanisme de la ciutat?

—En uns plànols de 1823, la ciutat manté la mateixa estructura de l'edat mitjana, amb les muralles de Sant Francesc, del Carme... L'ampliació serà cap als afores, però el traçat de carrers de la ciutat antiga no ha de ser gaire diferent de la Manresa de 1713, ni del 1811.

—Què remarcaries de l'obra de l'anglès James Baker?

—És l'autor de *La dissortada història dels Catalans*, on es remet a Manresa per explicar com va ser castigada, i treu per primera vegada el tema de la bandera negra, amb el lema *Viurem lliures o morirem*, en relació als defensors de la fortalesa de Cardona.

—Els castellans busquen la destrucció de la nació catalana?

—Això és el que explica la *Gaceta de Barcelona* de l'època. Tinc clar que és un projecte polític castellà des del segle XV, de la gent que ostenta el poder a la cort. El nacionalisme espanyol annexiona i vol imposar la seva cultura dominant.

—Si la guerra de Successió és l'origen de l'Espanya actual, què en podem esperar?

—Poca cosa. No veig gaire bones expectatives. Després de l'1 d'Octubre hi ha gent desanimada, però ha marcat un

«El nacionalisme espanyol annexiona i vol imposar la seva cultura dominant»

resistència a l'interior, el 2014. Prèviament, el 2010, també havia fet *Catalunya, 1714. Un viatge als escenaris de la Guerra de Successió i el temps del barroc*, una guia elaborada amb Jordi Rodó, de la consultoria Quaderna, amb un recull dels espais. I el darrer, al 2019, va ser *1713: la preparació de la Guerra dels Catalans*, amb Francesc Riart i Jou, coautor de la majoria de llibres de Xavier Hernández, expert en la història de la indumentària i en la il·lustració per museus i documentals, que ha reconstruït com anava vestida la gent de l'època.

—Quina és l'esperit del llibre *1713: la preparació de la Guerra dels Catalans*?

—Demostrar que no som un país de pasucat amb oli com semblava entendre la historiografia romàntica catalana del segle XIX. Intentem donar un altre enfocament a la història, que no sigui des d'un punt de vista victimista, sinó per quedar amb el cap ben alt. La idea que perquè hem perdut guerres anem amb la moral de derrota ens l'hem de treure de sobre. Si el 1713 es va decidir anar a la guerra era per guanyar-la i no van fer res que no haguessin fet mai. Catalunya tenia les estructures d'estat, de manera que la defensa sempre s'havia gestionat des del país. És interessant perquè ex-

per tallar les vies de subministrament. Es busca l'atemoriment total de la població perquè no tingui esma per resistir i inculcar la moral de derrota.

—Als llocs on no hi havia casernes com era la convivència entre població i soldats?

—Al 1713 al Carme hi havia una caserna amb un regiment de napolitans. El problema sorgeix amb el front de guerra, que és quan els soldats s'allotgen a les cases de la gent i la convivència és nefasta. Les famílies tenien feina per mantenir-se i a sobre tenien uns intrusos que no parlaven en català, sinó que eren estrangers amb una conducta inadequada.

—Per què el duc de Pòpuli ordena incendiar la ciutat el 13 d'agost de 1713?

—Restaino Cantelmo-Stuart y Brancia fou un militar napolità al servei d'Espanya, que va fer cremar 525 cases. Ordena l'incendi per escarmentar i desactivar la resistència. Quan s'assabenten les autoritats borbòniques que la crida a sometents a tot el país ha reclutat uns 150 homes a Manresa, seguint Josep de Peguera, ordenen al duc fer una dura repressió per evitar que d'altres ciutats donin suport a l'expedició austriacista.

abans i un després. L'1 i el 3 d'Octubre van ser una gran lliçó perquè, malgrat tota la repressió, es va aguantar el tipus, l'Estat no va poder desactivar el referèndum i ens van veure una mica incontrolables. Han fet guerra bruta, fent intervenir mitjans judicials i la policia per intentar posar la por al cos a la gent, però hi ha un substrat democràtic de base, com és demanar un referèndum, que ens van voler impedir que féssim. Per tant, la gent mai no oblidarà l'1 d'Octubre. Ara ens cal una nova embranzida, però no és fàcil. El que és clar, com es va demostrar amb les protestes posteriors al referèndum i la repressió, és que les noves generacions no estan

per anar amb el liri a la mà.

—Quins mites es van crear i què ens han amagat?

—La historiografia de la Renaixença, per desconeixement o per manca d'un anàlisi profund, va crear uns herois com mites no gaire ben documentats i va intentar vendre unes imatges amb un contingut massa religiós dels nostres avantpassats militars, com si haguéssim estat sempre un poble pobret. Des de l'Edat Mitjana, les competències militars estan en mans de les institucions catalanes. Barcelona i Manresa tenien la seva pròpia coronela i s'encarregaven de la defensa de la ciutat. Els sometents són abolits amb el decret

de Nova Planta. Com a poble perdedor, ens han amagat que havíem estat un poble respectat i armat. Si bé els mites han fet que els defensors de la causa catalana passin a ser reconeguts, ens van amagar la forta repressió i no hem recuperat la història més local i propera fins fa pocs anys. La historiografia oficial espanyola ha mantingut un tancament en banda en considerar-nos vençuts. Hem estat els d'aquí que hem buscat la nostra història per reconstruir-la com hem pogut. Van perpetuar la moral de derrota i dels temes que no els agraden no se'n parla. Tenim un deure moral amb unes generacions castigades, que és explicar el que va passar el màxim de bé possible.

el perfil

Francesc Serra i Sellarés neix a Navarcles el 24 de març de 1977. Lavi prové del Mujalt i els seus avantpassats de Sant Pere de Seraràima, on encara hi ha el mas Sellarés. El pare, Jesús, prové de la Colònia Soldevila (Balsareny) i va fer de mecànic torner a l'empresa Peinajes del Rio Llobregat, de Sant Fruitós de Bages. La seva mare, Montserrat, del mas Vilà de Balsareny va treballar de filadora en diverses empreses tèxtils. El 1976 es van establir a Navarcles. Té una germana, Dolors, que fa d'administrativa a l'institut de Cardona i a l'escola pública Nostra Senyora del Patrocini. Va estudiar EGB a l'escola pública Catalunya de Navarcles i després el BUP al Pius Font i Quer de Manresa. Havia jugat a bàsquet amb el CB Manresa a la pista Castell. Cursa Humanitats a la UAB i es llicencia, amb premi extraordinari el 1999. Fa el Curs de Qualificació Pedagògica i el proposen per a una beca doctoral a l'Autònoma amb el grup d'Història Moderna. S'incorpora al departament durant quatre anys, en el mateix grup d'investigadors on hi havia Oriol Junqueras i fa el doctorat. Tenen el mateix director de tesi, Antoni Simón Tarrés. Com que havia fet suplències d'estiu treballant a la Tresoreria de Caixa Manresa, que en aquella època compra el monestir de Sant Benet de Bages, es va oferir a Adolf Todó i Jaume Torras per fer visites guiades, catalogació i d'altres feines relacionades amb el monestir fins enfocar la tesi en la seva investigació històrica. Va treballar l'època moderna a l'Arxiu de la Corona d'Aragó, inventariant els lligalls documentals i l'Arxiu del Monestir de Montserrat. Així va fer la tesi doctoral el 2005 que es va publicar resumida en el llibre *Sant Benet de Bages a l'època montserratina (segles XVI-XIX)*. Doctor en Història per la UAB, al cap de dos anys es treu les oposicions al departament d'Ensenyament, on treballa als darrers setze anys. Després de fer substitucions a Cal Gravat, Navarcles i dos anys de prova al Lluís de Peguera, concursa i obté plaça de professor de Geografia i Història a l'institut Moianès. Després d'estar quatre anys a Artés, opta per anar al Pius Font i Quer, on ha passat els dos cursos pandèmics. El 2009, amb la seva parella, Joana Anglill, professora d'anglès, amb qui tenen un fill, Martí, es

traslladen a viure a Santpedor i al cap d'un any de lloguer a la Maternitat d'Elna fins que el 2011 compren una casa a Cal Gravat. Des de l'1 de setembre de 2021 és director dels Serveis Territorials de Cultura a la Catalunya Central. També és vicepresident de la comissió de Patrimoni.

Investigador històric, ha treballat especialment els protocols notariais de Cardona que el van ajudar a ser especialista en la Guerra de Successió: va entendre el funcionament de la fortalesa a l'època, d'on es treien els diners i amb què es gastaven. Destaquen els seus llibres *La darrera victòria de l'exèrcit català. La batalla de Talamanca, 1714* (2009), en col·laboració amb Gustau Erill, i *Catalunya, 1714. Un viatge als escenaris de la Guerra de Successió i al temps del Barroc* (2010) en col·laboració amb Quaderna. Ha publicat nombrosos articles relacionats amb la Guerra de Successió i ha participat en la confecció de la Ruta 1714, del Museu d'Història de Catalunya. A Manresa, amb la Fundació Independència i Progrés van col·locar unes plaques en record de l'incendi borbònic del 13 d'agost de 1713. Ha estat l'assessor històric i investigador principal del documental sobre el setge de Cardona, *1711. El Setge*, emès per TV3, i és assessor històric de l'Aplec del 18 de Setembre de Cardona, que commemora la resistència del darrer baluard català de la Guerra de Successió. Amb l'escriptor Jordi Santasusagna van començar a fer escenificacions dins la Col·legiata. També va fer la museïtzació de la Casa Mata.

Una visita a 'La casa dels avis'

En el marc de l'acte de lliurament del 22è Premi Amat-Piniella a Vicenç Villatoro per l'obra *La casa dels avis*, la periodista Anna Vilajosana, presidenta d'Òmnium Bages-Moianès, va mantenir una conversa amb l'escriptor terrassenc, de la qual hem extret aquests fragments.

Jordi Estrada

Prèviament al diàleg entre l'escriptor i la periodista, Villatoro va voler agrair la recepció del premi amb aquestes paraules: «El rebo amb il·lusió perquè porta el nom d'Amat-Piniella. Jo soc un lector seu, crec en la literatura que va fer i, com ell, crec en la relació entre literatura, vida i memòria». El llibre guardonat, *La casa dels avis*, és un bon exemple d'aquesta voluntat memorialística, a partir de la recerca dels orígens familiars com a font narrativa: «Aquest és un llibre que neix d'una vocació literària, un llibre novel·lístic, on intento parlar de coses universals encarnades en persones i personatges concrets. Jo volia parlar de la immigració, la identitat, i vaig trobar una història: la meva família, la qual fa de mirall de tot un temps, de tota una gent. És un llibre de narrativa, que parla del segle XX, però també parla de la família, i és un homenatge a ells, al fil familiar que ens relliga d'avis a nets. De fet, som el que som perquè els nostres avantpassats eren el que eren, i algun dia els nostres nets seran el que seran perquè nosaltres som el que som». La conversa entre Anna Vilajosana i Vicenç Villatoro va anar així:

—A *La casa dels avis* expliques la història dels avis materns: la Llúcia i l'Artur, una generació de la qual afirmes que és la més important de la història de la humanitat.

—No sé si és la més important, però és una generació que va viure un moment excepcional per la densitat d'esdeveniments, de dolor i esperança. La generació dels meus pares es queixa de les conseqüències d'esdeveniments que van passar abans que ells, sense haver viscut les esperances dels anys anteriors. Tenien sis anys per la guerra. Van viure una guerra i una postguerra desastrosa que no entenien, sense haver gaudit ni tan sols de la il·lusió dels anys de la República, d'un temps de plenitud. Cap de nosaltres no pot explicar la seva història familiar sense parlar de la guerra i dels seus efectes: la gana, la presó, l'exili... És la gran història que aterra en la història de tothom.

—Què buscaves en aquest projecte d'arqueologia familiar?

—Furgar en el passat familiar em va permetre incidir en un aspecte que m'interessa. Per què hi ha gent que es queda on ha nascut mentre altres decideixen marxar? Aquest llibre és sobre els que es queden i sobre la terra. En

tinc un altre sobre els que se'n van i un tercer sobre els que marxen i tornen. Aquí parlo de la força de la terra, del lloc físic i de la gent que mor allà on va néixer. Els meus avis materns, els Lamolla, són els catalans de tota la vida, els d'aquí, i resulta que els d'aquí de tota la vida són italians fins al segle XIX. En aquest país, el que és català de tota la vida ho és perquè, en realitat, va arribar abans. I això, que no és buscat, per mi és molt rellevant. Uns catalans de tota la vida, però que venen d'Itàlia.

—Investigant sobre els teus avantpassats, has descobert alguna resposta a alguna pregunta que et feies?

—Els periodistes expliquem històries per trobar respostes, però els narradors escrivim històries per trobar preguntes.

—Quines preguntes has trobat, doncs?

—Les mateixes que tenia abans. Quan escrius una novel·la és per donar tombs a les teves pròpies preguntes. I la meva pregunta era: per què un avi se'n va anar i per què un altre avi va anar-se'n a França i va tornar? Jo no sé les respostes, perquè en el fons no sé per què jo, que soc net d'un que se n'anava i d'un que es va quedar, no sé mai si me'n vull anar o em vull quedar.

Conversa de Vicenç Villatoro amb Anna Vilajosana (Montse Ayala)

—Tu vius a Terrassa, on vas néixer...

—Sí, però no sé encara on moriré.

—De moment t'has quedat...

—M'he quedat, però amb el cul inquiet. Aquesta tensió entre el que voldries fer i el que fas per mi no té resposta. La narrativa no dona respostes, dona informació.

—Segur que preparant el llibre descobreixes informacions que els teus pares ignoraven...

—És la característica del temps de què estem parlant. La gent, en general, encapsava el dolor i no explicava res. Mon pare, quan jo vaig començar a escriure sobre el seu pare, m'anava demanant com tenia el llibre, perquè una bona part de les coses que sap del seu pare ho ha llegit al llibre. I ma mare ja no va ser a temps de llegir-lo però hauria sabut coses dels seus pares que

no va saber mai. Als supervivents dels camps nazis els costa explicar-ho. I en una primera fase no ho expliquen, perquè es pensen que no els creuran.

—En aquest llibre trepitges molts llocs, molt terreny: Nàpols, Argelers... Busques en els llocs alguna informació especial? Tornar als llocs on va estar el teu avui, què et dona?

—No parlo de cap lloc sense haver-hi anat abans. I això és perquè és un llibre sobre el lloc. Els que es queden i la terra. On passen les coses mai no és irrellevant. Quan fas un llibre de vegades algú et diu: això és local. Però hi ha alguna història que no sigui local? Hi ha alguna cosa que no passi en cap lloc? Tot és local. Ho és tant la premsa local d'aquí com el *Times*, que és la premsa local de Nova York. I els llocs diuen coses. La geografia, la llum, la claror, l'entorn, les distàncies, tot això ajuda a explicar coses.

—També les fotografies de l'àlbum familiar que publiques en el llibre expliquen coses, amb unes descripcions fantàstiques... S'hi nota una ànsia per conèixer...

—Analitzo la foto i la hi poso. Una cosa no substitueix l'altra. H ha un tall molt clar: el moment en què vas al fotògraf perquè et facin un retrat i el moment en què et fa fotos mentre vius. Les fotos de cal retratista ens diuen com volien ser recordats. No com eres, sinó com volies ser. Aquesta foto és el manifest del que vols dir al món. D'altra banda, els reversos de les fotos són apassionants. I la correspondència d'aquells anys, en què saps que a part del destinatari algú altre les espia i cal anar amb compte. Malauradament no tinc l'arxiu familiar dels Lamolla. Els pobres deixem pocs papers. Per això, cada paper que tens l'esprens com una taronja.

LLIBRERIA – PAPERERIA
RUBIRALTA 100 anys

Born, 24
08241 Manresa

Tel. 938724130
rubiralta24@hotmail.com

EDICIONS **LLIBRES PARCIR** SELECTES

▪ Àngel Guimerà, 74
▪ 08241 Manresa

▪ Tel. 93 873 38 82
▪ www.parcir.com
▪ parcir@parcir.com

—Què t'hi han dit els familiars que han llegit el llibre?

—Al llibre surten més morts que vius. És un avantatge literari, perquè a ningú li agrada que escriguin sobre ell. Els veritables protagonistes no han pogut dir-hi res. Els qui han dit coses són els que han après. Però aquest no era el principal objectiu del llibre. L'objectiu era parlar per a gent que no els hagi conegut de res.

—Quina casa t'agradaria deixar als teus nets?

—La casa dels avis som nosaltres. Tenim a mitificar els espais. Les cases que surten al llibre, com la casa dels avis de Canet, ja no hi són. La casa la portem posada. En la memòria queden el menjar, algunes converses...

Vicenç Villatoro (Sussi Garcia)

lèxic a la manresana

Codines, girades i tossals

Jaume Puig

Manresa és una ciutat amb una orografia complicada i els topònims de l'entorn ens en donen fe. Per això, en aquesta secció sobre el lèxic manresà, parlarem de codines i tossals. El diccionari defineix *codina* com «roca a flor de terra que fa un clap nu de vegetació», però Josep Camprubí Casas, expresident d'Òmnium al Bages, un dels primers professors de català a Manresa en l'època de la Transició, nascut a les Escodines, recorda haver vist les grans i llargues llenques de roca que donen nom al sector i al carrer, quan es va fer obres de repavimentació al barri. El prefix *es-* s'hauria aglutinat al nom com en el cas de *graons*, *tenalles*, *tisores* o *tovalles*. El carrer de la Codinella, a l'altra banda del torrent de Sant Ignasi, donaria testimoni també de la roca existent.

Una altre terme orogràfic usual a la ciutat és el de *tossal*; «elevació de terreny més o menys alta, segons les comarques», ens diu el Diccionari Alcover-Moll. A Manresa tenim el *tossal del Coro*, que es troba a 275 metres d'alçada, en direcció a Viladordis (segons m'informa l'historiador i bon amic Francesc Comas, la primera casa que s'hi va construir va ser ocupada per la família Cots i es coneixia amb el renom de Cal Coro, que després va donar nom a tot el barri). Un altre tossal il·lustre és el dels *Cigalons*, que sembla que tindria l'origen en les cuques o cigales petites que hi havia al rodal. I també tenim el *tossalet de la Mus-*

tela, nom que sembla fer referència explícita a aquest petit mamífer, també escrit amb la forma *mostela*.

Finalment, no em puc estar desmentar un altre topònim curiós, a la riera de Rajadell i a tocar del terme de Manresa, com és la font de la Girada. El mot *girada* vindria a ser aquí un sinònim popular de *meandre*, perquè la riera en fa un de molt marcat sota la font. Fixem-nos també en l'expressió «trencar la girada a algú», que es diu que vindria del fet de trencar la girada al ramat.

Podeu fer arribar les vostres aportacions a elpou@elpou.cat o via Twitter, amb l'etiqueta *#bagesisme*.

Marta Ferrusola visita el Museu (1982)

J. S. Foto: Manolo Sánchez

L' 11 de febrer de 1982, Marta Ferrusola esposa del president Pujol, va visitar Manresa procedent de Sallent, on el matí va inaugurar la guarderia L'Esquix. A l'arribada a la capital del Bages, va inaugurar la llar d'infants Picarol, al parc de la piscina, on va intercanviar impressions amb la directora, Margarida Borràs. Després va visitar el Museu i l'Arxiu Històric de la Ciutat. La fotografia correspon al moment en què la comitiva visitava una de les sales del Museu concretament la dedicada al pintor manresà Josep Dalmau i Rafel, que va donar la seva col·lecció al Museu en l'etapa en què el dirigia mossèn Santamaria. Entre les obres que hi podem observar hi ha *L'home de la pipa*, *Ecce Homo* i sobretot el famós *Autoretrat*. En primer pla a l'esquerra, observem una escultura en guix de Lluís Comallonga, que reproduïx una obra del pintor olotí Josep Clarà. D'esquerra a dreta, podem observar els polítics Eduard Bohigas Santasusagna (UDC) i Pere Oms Pons (CDC) al costat de Marta Ferrusola, darrere la qual hi ha el pintor Andreu Descals Codina. A primera línia, els regidors socialistes M. Teresa Vilajeliu Roig i Jordi Marsal Muntalà i darrere seu s'intueix la figura de l'alcalde Joan Cornet Prat i el convergent Joan Garriga Rovira. A la sala observem la barra per penjar els quadres, amb les cortines que tapen finestres, la tira de llums que es poden desplaçar per enfocar directament el quadre i al fons vitrines amb escultures.

Al centre de la fotografia destaca la figura de Jordi Mar-

sal davant de Joan Cornet, estratega i imatge, respectivament, durant els primers anys de la Transició a Manresa del PSC. Marsal va morir el 21 de febrer passat, de càncer de pàncreas diagnosticat onze anys abans. Tenia 70 anys, ja que havia nascut el 8 de maig de 1951. Militant del Partit Socialista d'Alliberament Nacional (PSAN) va passar al Partit Socialista de Catalunya (PSC) quan la seva indiscutible vocació política es va convertir en professionalització. Es sentia molt a gust fent classes de filosofia a la Universitat de Barcelona i era un formidable orador, que es va iniciar com a tal a Cineclub Manresa, entitat que va presidir als anys setanta i a la qual va donar un nou impuls, sobretot amb les excel·lents presentacions de pel·lícules que no es podien veure en circuits comercials, tasca en què rivalitzava amb Lluís Calderer, un altre cinèfil sensacional. Allà el vaig conèixer i tractar per primera vegada i reconec que em va ajudar a la comprensió del cinema. La seva carrera política va transcendir fora de Manresa on durant vuit anys va estar com a tinent d'alcalde de l'Ajuntament, per passar a ser diputat al Congrés de Madrid, on va estar durant 25 anys. Per influència de Narcís Serra, va dedicar-se a l'àmbit de la Defensa de l'Estat i va destacar especialment com a assessor de la ministra de Defensa, Àngels Chacón. Va ser president de la delegació espanyola a l'assemblea parlamentària de l'OTAN. Vaig ser crític en algunes de les seves actuacions, però en el meu cas sempre va ser respectuós i va admetre la discrepància d'una manera natural i comprensiva.

www.guiamanresa.com

GUIA CULTURAL, SOCIAL I COMERCIAL DE MANRESA I LA CATALUNYA CENTRAL
Agenda, festes, anuncis, comerços, pobles, música, imatges, webs...

propostes

TEATRE. Joan Morros

Un nou muntatge d'Atalaya

Torna a l'escenari de la sala gran del Kursaal la companyia sevillana Atalaya. Si fa un any hi van presentar *El rey Lear*, el proper dissabte 12 de març ens oferiran *Elektra*.²⁵ Una revisió d'aquesta obra clàssica de Sòfocles, un dels pares, juntament amb Eurípides, de la tragèdia grega. El tema principal de l'obra és la bogeria, l'odi, la venjança i la mort, i el que destaca del muntatge és la posada en escena i les imatges que s'hi projecten. Amb un ritme trepidant, a l'acció dels vuit intèrprets, encapçalats per l'actriu Sílvia Garzón en el paper d'Elektra, s'hi afegeix la música i el moviment, que fa que sigui un muntatge espectacular i totalment recomanable per als amants del teatre.

ART. Maria Camp

Artistes manresans de 1931

Aquest mes de març, el Museu Comarcal de Manresa ens ofereix l'exposició *Artistes manresans de 1931*, una mostra que forma part del projecte de recerca impulsat des del Museu per a posar en valor i difondre artistes locals. Reuneix l'obra de pintors i pintores que el 1931 van participar en la Segona Exposició d'Artistes Manresans, com ara Figueras, Basiana, Padró, Noguera, Piniella o Uró, entre d'altres. Són obres del propi fons del Museu, i també de les famílies dels artistes o de col·leccions particulars, i la intenció és mostrar com era l'ambient artístic manresà durant la Segona República i posar en valor l'obra d'aquests creadors que van influir i marcar el camí de l'art manresà dels segles XX i XXI. I és que l'arribada de la República l'any 1931 va comportar una millora de les llibertats polítiques i socials i una major difusió de noves tendències i idees en l'àmbit cultural. Concretament, pel que fa a les arts plàstiques, es va començar a aplegar un grup d'artistes, al voltant del pintor Evarist Basiana, que es reunia i treballava en una dependència del cafè La Gàbia, on organitzaven sessions de dibuixos i pintura al natural, conferències o exposicions.

MÚSICA. Marc Vilanova

Noms de gran pes específic

Iniciarem la tria d'aquest mes pel teatre Kursaal amb un parell de propostes per destacar. En primer lloc, no us perdeu la visita del trio de veus de les germanes Sey, o The Sey Sisters. Les cantants d'origen ghanès explotaran les seves magnífiques capacitats vocals per embolcallar-nos de nou amb la seva proposta de pop amb arrels africanes (divendres, 11 de març, 20 h). Per altra banda, caldrà fer espai a la nostra agenda per fer lloc a un clàssic com Albert Pla, que torna a la capital del Bages amb els seu nou espectacle *¿Os acordáis?* Aquesta vegada en un format en solitari, però que de ben segur mantindrà les virtuts que l'han portat a ser un artista de referència per la seva capacitat tant teatral de reinterpretar-se i reinventar-se constantment (divendres, 25 de març, 20 h). I canviant d'espai i anant cap a la Sala Stroika, podrem gaudir del concert d'un altre dels noms il·lustres del panorama català, com són els Manel. El quartet barceloní portarà als escenaris el seu darrer EP *«L'amant malalta»*, a més d'interpretar el seu repertori més conegut, a mig camí entre el folk i les sonoritats més contemporànies (dissabte, 19 de març, 21:30 h).

VINS. Joan Tomasa i Garroset, sommelier de Vins Tomasa

Solergibert de Matacans 2018

L'any 1984 la família Solergibert va decidir plantar, a la parcel·la Matacans d'Artés les varietats cabernet franc i cabernet sauvignon, de fàcil adaptació a terrenys argilosos. Quan els ceps tenien 25 anys, la família va comprovar que el raïm madurava de manera excel·lent i van decidir, amb la il·lusió i l'experiència de deu generacions, crear el gran Solergibert de Matacans. Aquest cabernet sauvignon fermenta en acer inoxidable i macera durant 21 dies, per passar després per una criança de catorze mesos en bota nova de roure francès i dotze mesos més en ampolla. Visualment és un vi de capa alta, de color vermell cirera intens, amb un bon rivet morat. Al nas dona aromes de criança, de fruits vermells i negres madurs, balsàmics i un toc elegant especiat. Té una entrada suau en boca, agradable i alhora potent, amb una acidesa i uns tanins ben marcats, però molt ben integrats, i esdevé un negre suau i llaminer. És el maridatge perfecte per a molts plats de la cuina catalana tradicional.

Preu de venda: 22 euros

Edifici Carretera de Cardona, 91

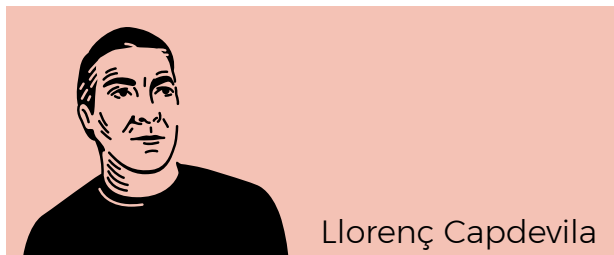
Lluís Virós. Foto: Francesc Rubí

La carretera de Cardona és una de les dues vies de sortida més importants de la ciutat i té diversitat d'edificis amb diferents funcions, industrials, magatzems o residencials, com aquest de plurifamiliar que fa xamfrà amb el carrer de Fonollar. Es va edificar el 1927, en un llenguatge entre noucentista i neoclàssic, i destaca a la zona per la bella factura. L'edifici resol la cantonada amb xamfrà de 45 graus i està format de planta baixa, tres pisos habitables i unes golfes sota teulada.

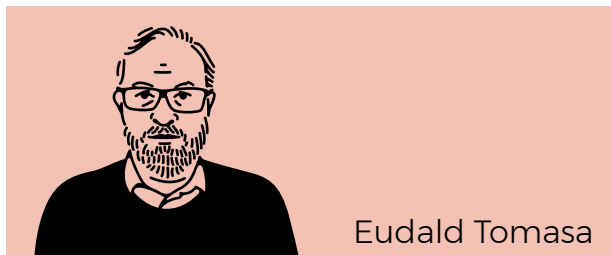
La composició de façana és molt geomètrica, amb els eixos verticals marcats per les obertures, que en tots els pisos són portes de balcó amb persiana menorquina, que es repeteixen de la mateixa forma. N'hi ha quatre a la façana de la carretera de Cardona, cinc a la del carrer de Fonollar i cinc al xamfrà, però amb les tres centrals agrupades. A la planta baixa es perd l'ordre a causa de les modificacions re-

alitzades pels diferents locals comercials. Totes les obertures dels pisos tenen balcons amb mènsules clàssiques a les lloses i baranes de ferro, i els balcons de la primera planta i de la part central del xamfrà són correguts. La façana del xamfrà es corona amb un frontó corbat. El parament és d'arrebossat pintat i els principals elements decoratius, a més del frontó, són les cadenes de carreus simulats que hi ha a les dues cantonades del xamfrà i uns relleus amb motius vegetals que hi ha a sota del frontó. La coberta és de teulada a quatre vessants.

El catàleg de Manresa protegeix l'edifici de manera parcial, concretament la volumetria i l'aspecte exterior i interior de l'edifici, per les seves importàncies tipològica, és a dir, per la remarcable composició, especialment visible des de la restauració que s'hi ha fet recentment, amb un bon equilibri entre les tres façanes i amb la capacitat de emfasitzar el xamfrà a partir de la modulació de les obertures i del coronament.

Llorenç Capdevila

Eudald Tomasa

Bombolles

Ara que portem un parell d'anys parlant de bombolles, concretament d'aquelles en què ens hem hagut de tancar per evitar contagis, vull recordar que aquest és un concepte d'ampli contingut metafòric, i, en aquest sentit, em plau recomanar la lectura de *Lilinne i les bombolles de sabó* (Edicions de 1984), de Jordi Estrada, una deliciosa i excel·lent novel·la que ficciona l'estada documentada de Gustave Flaubert i la seva neboda Caroline, durant l'estiu de 1872, a Banyeres de Luixó. En aquest relat, l'autor manresa presenta una història sobre les bombolles, però no pas les de grup –aquelles que ens mantenen estalvis del virus–, sinó les bombolles individuals on sovint els humans ens mantenim tancats per voluntat pròpia o per la pressió social, i sobre com petar-les i contagiar-nos del que hi ha fora pot ser una experiència alliberadora.

Perquè *Lilinne i les bombolles de sabó* parla de Flaubert, és clar, que hi és retratat com un misantrop, escèptic i crític amb la burgesia, un home que «d'una manera natural exercia un estrany magnetisme sobre els gossos, els infants i els orats, tot i no sentir-se mínimament atret per cap d'ells». Però, sobretot, el lector assistirà a la transformació de Caroline (Lilinne), que sucumbirà a desconeguts desitjos i descobrirà els beneficis espirituals de la llibertat, de fer explotar la bombolla on s'havia deixat tancar. La protagonista descobrirà «dins seu una altra Caroline, més lliure, més forta i més rebel, com si el virus de la revolució s'hagués apoderat tant del seu cos com de l'ànima». I tot plegat enmig d'un relat on no falten misteris, mentides i crims, i d'un ambient burgès que podria ser el de qualsevol època, perquè l'exploració de la naturalesa humana, dels sentiments, és universal i atemporal. I no oblidem que «hi ha més veritat en una novel·la que en una pàgina de diari».

Us convido, doncs, a entrar en aquesta història «xuclant i bufant molt dolçament la canyeta per un cap, i omplint l'aire de petites esferes, del color de l'horitzó, que s'enfilaven cel amunt, com planetes d'un nou univers».

Urbanisme

Les ciutats són idees. Algú pensa les ciutats, i les pot transformar si gaudeix de la intel·ligència per concebre-les i del poder per imposar un nou pla.

Recordo vivament una classe de Teoria de l'Art en què l'Antoni Mari, per parlar-nos de Charles Baudelaire, ens va presentar Georges-Eugène Haussman, el gran artífex del París dels boulevards, de la uniformitat d'alçades i l'extensió de les mansardes. També l'home que ideà les grans perspectives sobre l'Arc de Triomf, que dissenyà el Bois de Boulogne, i el que sanejà la ciutat construint una ciutat subterrània de clavegueres immenses, i portant a terme un nou sistema de conducció de l'aigua. No només era la forma de la ciutat –i la bellesa d'aquesta– el que calia redefinir, sinó també la vida de la gent.

Pensar la ciutat és pensar en les activitats econòmiques, en la formació, en la cultura, en les relacions socials. La ciutat expressa un model de civilitat –fent servir un terme del nostre Noucentisme–, i per això posem en mans dels nostres dirigents la responsabilitat –que hauria de ser un privilegi– de pensar-la.

Catalunya és també model. Pel fundador de l'urbanisme modern, Ildefons Cerdà, i el seu planejament d'una nova Barcelona que passa per ser una de les manifestacions més intel·ligents d'aquest art de pensar la ciutat. O pel recentment traspassat Oriol Bohigas, l'artífex d'una nova Barcelona lluminosa, convertida en un símbol de la Mediterrània avançada.

Les ciutats aprofiten les seves oportunitats per evolucionar. Aprofiten el talent de les persones per fer-ho possible. Doten el canvi de pressupost, perquè així generen economies induïdes que en multipliquen els resultats. Mirem el Sabadell de l'alcalde Antoni Farrés, que converteix una ciutat bruta en moderna, a partir de l'Eix Macià, i de rejuntar una ciutat de barris disgregada i sense personalitat en una conurbació amb vocació de capitalitat. Mirem la Girona de Joaquim Nadal, que aposta pel seu barri antic ubicant-hi la universitat, recuperant el call, i redefinint l'exemple com una urbs amable i moderna.

Mirem ara Manresa... Perdoneu, però de cop i volta he recordat que això és una columna a la secció cultural d'aquesta revista, i no la secció d'humor.

Erques Torres

EL CUL DEL POU

NÚM. 290

ELS HABITANTS DE LA MORERA

CLARET & GUBIANAS 2022

Quan el nostre cap de redacció, Carles Claret, va escriure l'argument de l'última Innocentada, a part de les referències a noves celebritats il·lustres establertes a Manresa com l'exmonsenyor Xavier Novell, ara *runner* i especialista en inseminacions porcines, es va deixar l'aterratge de la cantant Rosalia, filla de Sant Esteve Sesrovires i de projecció internacional, i del seu company porto-riqueny Rauw Alejandro a la Morera, la villa modernista projectada per Ignasi Oms i Ponsa dins del terme de Manresa. Ja han penjat instantànies de tots dos en el seu niuet d'amor a les xarxes.

És ben curiosa l'actualitat relacionada amb la nostra ciutat, sempre relacionada amb aspectes ben insòlits i tan poc previstos per alguns gabinets de comunicació. Sense anar més lluny, el dia que es posava en marxa l'Any Ignasià, el president de la Generalitat i la presidenta del Parlament despatxaven, a banda, l'embolic del diputat Pau Juvillà. De la mateixa manera, l'establiment de Rosalia a la Morera pot acabar esdevenint la millor promoció per a l'anella verda. Després de la recuperació de la torre Lluvià, la potenciació de la tradició de la vinya i el patrimoni de pedra seca, només falta llançar la ruta del *trap*: modernisme, manicura, una copa de vi i, per fer nit, un bon catre, tra tra...

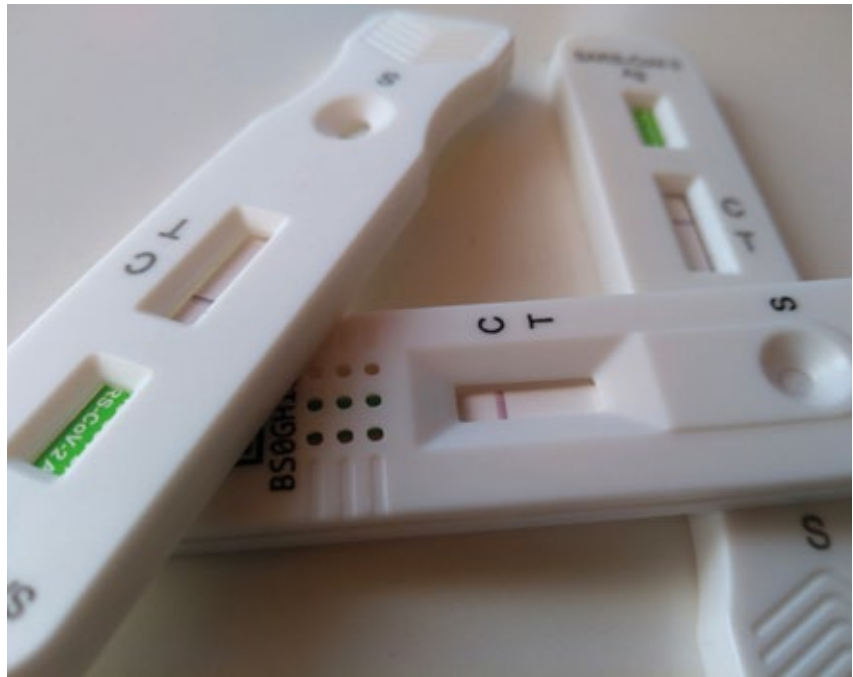
Un any més en plena gresca
de les festes de la Llum
i la Fira de l'Aixada
Manresa com de costum
mostra per carrers i places,
els timbals: pa-tim, pa-tum,
fent el general Bum-bum,
amb les maces traient fum.

I ens recorda que fa segles
vàrem arribar a bon port
quan un bisbe repatani,
que no tenia suport,
davant del més gran miracle
va haver d'entomar el seu tort;
d'aquí que avui fem esport
per la Séquia i reguem l'hort.

Vàrem resoldre el problema
fent-ne de les pedres pans:
amb el pacte; per'xò al Carme
amb els goigs, un dels grans cants,
ho recordem com pertoca
perquè som fills dels d'abans
i com a bons catalans
ballem donant-nos les mans.

Que perduri l'efemèride
i puguem anar sentint
els timbals amb to de festa
que tenen un so distint
del deix imperialista
amb què amenacen sovint
els de Vox i ara Putin,
com ja feia Felip Quint.

Confiam que sant Ignasi
que va arribar per la Guia
aquest any ens condueixi
amb enginy i picardia,
com un bon ferroviari,
per camins de cortesia
i de taules de diàleg
per aconseguir que un dia
puguem viure en democràcia:
s'escolti la majoria
del que formem part d'un poble
que vol ser lliure i somia
un nou demà amb més justícia
i reclama l'amnistia
dels que van posar les urnes
amb encert i gallardia
per poder fer nostra via.
¿Que potser demano massa,
gent del Pou? Ah Maria!
De més verdes en maduren.
¿Que no és una utopia
anar amb tren a Barcelona
en una hora -Qui ho diria!
i tornar abans de migdia?

Trobar-se el Jepet per Manresa era com fer zàping i acabar mirant un documental sobre alguna espècie animal que la immensa majoria de gent no sap ni que existeix. I així com tot animal té un instint de supervivència que justifica el seu comportament, el Jepet es regia per l'instint contrari. El recordo pentinant les terrasses del Passeig i, quan els consumidors s'aixecaven d'una taula, ell anava corrents a llepar intensament els gots, les tasses, i a posar-se les culleres a la boca com si volgués absorbir-ne tot el sabor. Però no, el Jepet no era cap sensesostre o pidolaire. Es guanyava molt bé la vida maquillant cadàvers en una funerària manresana. Una professió que durant les primeres onades de la pandèmia de la covid li xuclava la vida.

Així doncs, quin era el motiu que justificava aquelles conductes estranyes del Jepet? Era simple: l'únic que ell desitjava, i ho anhelava de manera obsessiva, era contagiar-se de la covid. Aquest era el seu instint no innat. Engelosia les persones que havien viscut el confinament i havien acumulat dies i més dies de baixa sense massa complicacions per haver donat positiu. Ell només

demanava tenir l'oportunitat de poder desconnectar de la feina i centrar-se en ell mateix, sense cap mena de distracció i sense la pressió habitual de les vacances: «Cal aprofitar el temps i s'han de fer mil merdes». No, no cal. Per a alguns esdevenir temporalment un vegetal plantat en una torreta, amb la tranquil·litat per aclarir els pensaments i ordenar la vida, és una necessitat vital.

Jo devia ser dels pocs que comprenia el Jepet. Sabia que des de la pandèmia vivia emboirat per l'estrès laboral i, malauradament per a ell, els seus companys de feina no li podien transmetre res. I l'entenien perquè jo també anhelava el mateix, tot i que no llepava els agafadors dels interiors dels autobusos ni morrejava els botons dels semàfors. En aquell aleshores jo devia ser un dels principals compradors particulars de tests d'antígens de Manresa, i els resultats no em donaven mai cap alegria. Però la veritat és que tinc menys mancances socials que el Jepet, i si realment hagués volgut assegurar un positiu en aquell moment en el qual et garantia l'aïllament total i el reset cerebral, no m'hauria costat gaire demanar a algun contacte positiu que m'escopís a la cara.

CRISTINA GONZÀLEZ ALSINA, SACERDOCI AL KURSAAL

Per poc que hagueu anat al teatre, segur que la coneixeu: la Cristina és la cap de taquilles del Kursaal i també la responsable del servei educatiu i –ara hi caieu!– tot sovint l'heu vista presentant espectacles i gales de temporada. La seva és una història atrapada en un teatre, potser perquè, com ella mateixa explica, «de petita ja jugava a fer de mestra... i a vendre entrades!». Aquesta *noia del Kursaal* va néixer el 1978, filla del Fèlix i la Carme, un rellotger i una gravadora amb botiga al carrer de Sant Maurici. Va anar a l'escola Oms i de Prat i després formà part de la primera promoció de l'IES Bages. I sí, l'atreia molt el teatre mentre es mirava més de cent vegades aquell vídeo gravat al Canal 33 de *Mar i cel* i adoptava per sempre la melena rossa de la Gonyalons. Però, estudiosa i aplicada, mai no va pensar a dedicar-s'hi i continuà els estudis a l'Autònoma per fer Magisteri. En acabat, va començar per fer de monitora al bus de l'Espill i tot seguit vindrien deu anys al parvulari de l'escola Joviat. Però aturem-nos en el seu batxillerat: com amb Sant Pau, la tenim a punt de caure del cavall. A la Cristina, sense cap trajectòria associativa, se li va acudir d'anar el desembre de 1995 a la primera visita que El Galliner organitzava al Kursaal. Aquell dia, enmig de la pols i la venda d'entrades a deu anys vista, sense rumiar-s'ho va omplir un paperet per oferir-se com a col·laboradora i, al cap de quatre dies, ja n'era part indestriable. «Aquell dia vaig conèixer gent de la qual ja mai més m'he separat!». Parlem de 27 anys enrere, com a voluntària al punt d'informació i, canalitzant el seu esperit teatral, amb les accions de carrer d'aquells primers temps. I a poc a poc, amb la Gemma Puig, es va trobar cada dia treballant en la venda d'entrades. El Kursaal es va inaugurar el febrer de 2007 i poc

després, amb la gerència de Valentí Oviedo, la Cristina s'incorpora a l'equip tècnic de Manresana d'Equipaments Escènics i esdevé la cap de taquilles, una tasca que combina amb el seu exercici docent. «Feia de mestra i m'agradava molt, però el cor el tenia al Kursaal i quan vaig poder-hi tenir plena dedicació ho vaig tenir clar...». Perquè potser podria tornar a fer mestra, però l'oportunitat d'entrar a la gestió cultural no es repetiria. De manera que va triar el Kursaal i des d'aleshores també incorporà l'encàrrec del servei educatiu («en soc el cap... i els peus!»). Ara mateix, està enllestint els assaigs del *Cantagran* –dues sessions de 150 cantaires sèniors, cadascuna. I el mes de maig vindran les set sessions previstes del *Cantània*, amb canalla d'escoles d'arreu de la comarca, gairebé 2.000 criatures passant per l'escenari! Sigui com sigui, la Cristina fa quinze anys que va al Kursaal cada dia, fins a convertir aquell voluntariat en una feina, i se sent afortunada de ser-hi, «amb un equip humà amb una dedicació molt gran i una estructura molt poc jeràrquica, que té per objectiu fer feliç la gent!». El resultat també és creatiu: d'ella són els personatges del Jan i la Júlia i els guions de l'espectacle *El meu primer Nadal al Kursaal*, que fa més de deu anys que es programen amb èxit creixent i que han tingut dos rebrots en anglès per als Kids&Us. Però... tot és Kursaal i prou? La Cristina aleshores mira de parlar d'algun viatge, la lectura... però el Kursaal passa per davant de tot, de festes i caps de setmana –fa quinze anys que no ha tornat a esquiar per la Llum! És clar que en aquesta dedicació no està sola i aleshores, per posar atenuants a la seva addicció, us parla dels dimecres, quan trenca la disciplina i –la música sempre ha estat terapèutica!– surt a cantar amb la colla dels Encants. I que per molts anys més!

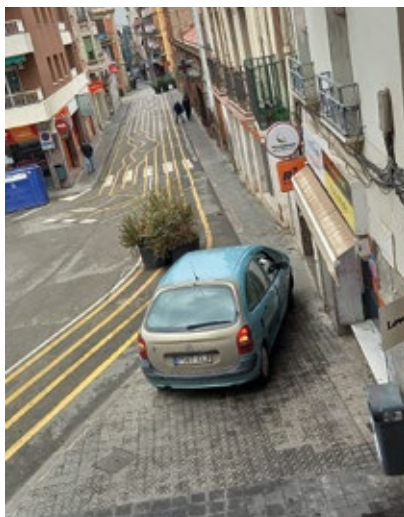
SI VOLS SUCAR, AL CARRER NOU HAS D'ANAR

Els genitals cruixents de galeta de la Suda, primera grofèria especialitzada en penis i vulves comestibles de la Catalunya interior, potser no proporcionen cap espasme de plaer, però són més dolços i gustosos. I no t'has de casar amb cap gust concret. Pots alternar entre sis gustos diferents, repetir tantes vegades com vulguis i fins deixar la titorfre a mitges, si ja estàs prou satisfet. Si un company t'hi convida i no et ve de gust, no cal justificar-ho amb cap migranya ni fer-te l'estret. Quan en vegis els regalims de xocolata blanca o negra lliscar per la barbata, seràs tu qui li prendrà de les mans, àvid d'experimentar-ne el sabor entre les papil·les gustatives. Per sucra el gofre titolenc o vùlvic no et cal arregerar-te en cap escala fosca, tancar-te en un lavabo ni fer el contorsionista al seient de darrere del cotxe de l'amic. Tampoc cal que, prèviament, hakis de convidar l'amic a tres gintònics i quatre tangos per estovar-ne la voluntat i adreçar-li el ciri. Les titorfres i les figofres, dos neologismes que caldrà incorporar al lèxic gastronòmic, a més a més tenen l'avantatge que tant es poden menjar en calent com deixades reposar, i sense haver de patir per si, empès per la golafreria, li claves queixalada.

APARCAMENT DE LUXE

Amb l'aplicació de l'anomenat *urbanisme tàctic*, l'entorn del carrer i la plaça dels Infants i la plaça d'Europa han eliminat les poques places d'aparcament que hi havia i, com la mateixa CUP va apuntar en el seu dia, han permès veure com pacificar el trànsit a la zona –exceptuant la circulació per als veïns i la càrrega i descàrrega òbviamment– pot ser més que convenient. No obstant això, durant el dia, la zona és molt concorreguda per la proximitat de l'Ajuntament, diversos comerços i el mercat de Puigmercadal. Amb aquell afany tan manresà d'anar sempre amb el cotxe al cul i fins la porta del destí escollit, alguns, com veiem en una fotografia que em fa arribar una veïna, acaben estacionant directament on els convé, posant les quatre rodes del vehicle damunt la vorera, la vorera més alçada respecte de la calçada, vull dir. Tot plegat, un bon despropòsit.

LA FONT DE LA 'GIRALDA'

Al *Telenotícies vespre* de TV3 del dijous 24 de febrer, en l'apartat del Temps, Tomàs Molina va comentar un vídeo que li havia arribat de la font de la Girada, a la riera de Rajadell, posant l'èmfasi en el rajolí ben fi que hi brollava a causa de la secada –malgrat que és tal com raja sovint. Però el cap de meteorologia de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, badaloní de pro i sempre molt ocupat, va rebatejar-la com la font de la

Giralda. El Tomàs no tenia pas el dia... i massa coses al cap. En el mateix espai es va confondre parlant del dijous de cendra... per acabar rectificat i aclarir que, en realitat, era dijous llarder.

ISABELLA HERRERO, POLIFACÈTICA

Un subscriptor em fa arribar una foto de les galeries del Passeig amb un aparador on, sota el rètol «Isabella Herrero - Escriptora» hi ha exposats diversos vestits enaltits amb bandes de premis de concursos de bellesa –Gran Dama Spain 2016. Gran Dama World i Gran Dama World 2019, per ser exactes– i una màquina de *vending*, dispensadora dels seus llibres. Herrero, una mena de Teresa Gimpera establerta a Manresa, regentava una escola i agència de models que també feia serveis de representant d'actors i actrius, i nodria algun càsting. Fins fa pocs anys, encara participava, i resultava guanyadora, en concursos de miss per a maniquins més veteranes. El 2019, va aparèixer en el programa de Telecinco *Me quedo contigo*, en què diferents mares ajudaven a trobar parella a les seves filles. Però la model, com apreciem a l'aparador amb una tècnica per vendre llibres si més no curiosa, també té iniciada una carrera com a escriptora en el gènere de la ciència-ficció. A la màquina de les galeries hi podeu adquirir *Tratado de una ignorante i La suma sacerdotisa*. Una autèntica caixa de sorpreses amb vocació artística.

ALABERN I PICASSÓ

Ara que, per artista –i també arquitecta–, la nostra col·laboradora Maria Picassó, amb una trajectòria com a il·lustradora que va començar, des de molt jove, entre altres, a les pàgines d'aquesta revista i amb la qual seguim comptant per al que calgui. De fet, com ja ha passat en altres ocasions, una de les seves assertives caricatures ha anat més enllà de les pàgines del **Pou**. Fa un parell de mesos es va presentar el llibre *Josep Alabern, el senyor de les Aigües*, escrit

per un altre bon amic de la revista, Francesc Comas, editat per Aigües Manresa i produït per Zenobita Edicions. I, a la pàgina 3 hi ha la magnífica caricatura de la Maria, publicada fa sis anys a la secció *Qui no coneix...* Ho celebrem novament. Ara, a més, en podem parlar en termes d'elogi per a la il·lustradora i amb el rerefons de la guerra de l'aigua que, de ben segur, donarà per a molt.

SOFERTS CAMINANTS

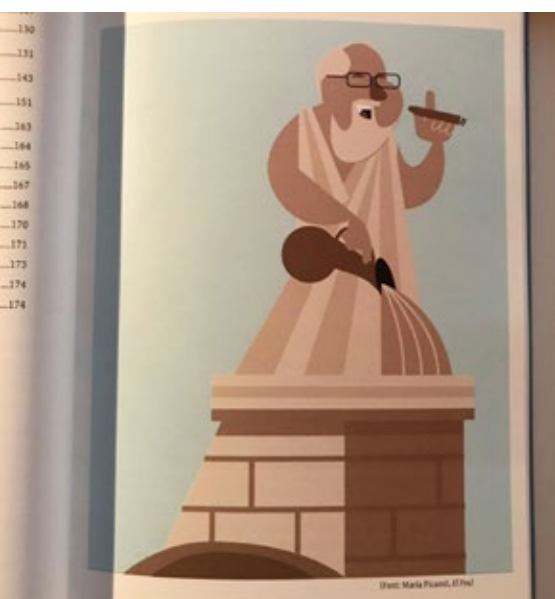
Entre els lectors i subscriptors del Pou hi ha molts caminants que, sempre pensant en aquesta humil secció, en fan arribar fotografies o altres fets i realitats insòlites amb què es troben passejant pel terme. Les obres de prolongació de l'avinguda dels Països Catalans travessen de ple el camí que voreja el tram est de la Séquia i obliguen els caminants que hi transiten –que sovint són molts– a desviar-se per la carretera de Viladordis. Això pot ser comprensible, però el cas és que es veuen obligats a passar pel mateix carril dels cotxes, sense cap mena de protecció. Tenint en compte el pes que es vol donar al rodal agrari i l'anella verda, costa d'entendre que no es tingui en compte la protecció i senyalització dels caminants. Ho podeu comprovar en la instantània.

L'AVI/XAVIER SERRANO

L'amic Xavier Serrano, locutor, comuni-

cador, músic, fotògraf i home donat a la faràndula, s'ha instal·lat tant en el paper de traslladar els missatges i eslògans de les marques que, a part de la veu, ara ha entrat de ple en els anuncis i promocions. Ho podeu veure en la campanya d'hipoteques inverses per a gent gran de *rentamayores.cat*, una firma barcelonina per a la qual el Serranillo ha prestat cara, còrpora i veu per, tal com fa Mari Pau Huguet, convèncer aquells pensionistes que es decideixin a anar rebent quotes mensuals a canvi de perdre, progressivament, la titularitat d'algun immoble. El que no sabia dir-vos és si les *misses* del company Serrano i de l'exestrella televisiva són les mateixes per anunciar, al cap i a la fi, el mateix producte. Em temo que no.

EL LLOC HA PERDUT ENCANT, PERÒ
AMB TANTA FERRAMENTA, PLANTAR-SE
AL CENTRE DE BARCELONA, DEU SER
BUFAR I FER AMPOLLES

2 ERMITA I CREU DE LA GUIA. S'aturà a pregar a l'ermita de la Guia. Aquell dia n'era la festa i s'hi celebrava un Aplec. Travessant el Pont Vell i per davant de la capella de Sant Marc, pujà a una Manresa medieval encerclada de muralles

UNA RUTA GAIREBÉ
TOCANT EL CEL:
MONTSERRAT

Col·legi Mare de Déu del Pilar

AVIS, ÀVIES, PARES, MARES, FILLS I FILLES.
TOTS I TOTES!: TRES GENERACIONS TOT PARTICIPANT EN
L'ACTE DE CONVIVÈNCIA I D'INAUGURACIÓ DEL CURS 2021-2022

P Escola **CONCERTADA,**
Escola **SOSTINGUDA AMB FONS PÚBLICS,**
Escola **VIVA,**
Escola **IMMERSA EN EL PRESENT,... i**
Escola **QUE PREPARA UN BON FUTUR!!!**

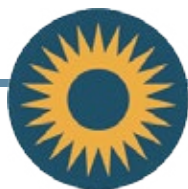
INFORMA'T!!!

Escriu a: a8020309@xtec.cat
o Telefona al **93 873 04 04**
del **C/ de Sant Joan nº 62**
de **MANRESA**

T'AGRADA EL MEU TREBALL, PARE?

2022

COL·LEGI MARE DE DÉU DEL PILAR

Manresa 2022 *Transforma*

MANEL CAMP · 20 de març
Jardins de la Cova de St Ignasi

ESCOLANIA DE MONTSERRAT
25 de març · Basílica de la Seu

JORDI SAVALL · 3 d'abril
Basílica de la Seu

LOVE OF LESBIAN · 30 d'abril
Palau Firal

GRUP
Vila Vila

Entrades disponibles a www.manresa2022.cat

Un projecte de:

Ajuntament
de Manresa

Direcció executiva:

Fundació
Turisme i Fires
de Manresa

Amb la col·laboració especial de:

Fundació "la Caixa"

Amb la col·laboració de:

Amb el suport de:

